

Ročník 1973

Sbírka zákonů

Československá socialistická republika

ČESKÁ
SOCIALISTICKÁ REPUBLIKA

SLOVENSKÁ
SOCIALISTICKÁ REPUBLIKA

Částka 39

Vydána dne 14. prosince 1973

OBSAH:

162. Občanský soudní řád (úplné znění občanského soudního řádu, jak vyplývá z pozdějších zákonných změn a doplňků)

162

PŘEDSEDNICTVO FEDERÁLNÍHO SHROMÁŽDĚNÍ

vyhlašuje

úplné znění občanského soudního řádu ze dne 4. prosince 1963 č. 99 Sb.,
jak vyplývá ze změn a doplnění provedených zákonem ze dne 6. dubna 1967 č. 36 Sb.,
zákonem ze dne 18. prosince 1969 č. 158 Sb. a zákonem ze dne 26. dubna 1973 č. 49 Sb.

OBČANSKÝ SOUDNÍ ŘÁD

ze dne 4. prosince 1963

Národní shromáždění Československé socialistické republiky se usneslo na tomto zákoně:

ČÁST PRVNÍ

OBEČNÁ USTANOVENÍ

Hlava první

ZÁKLADNÍ USTANOVENÍ

§ 1

Občanský soudní řád upravuje postup soudu a účastníků v občanském soudním řízení tak, aby byla zajištěna spravedlivá ochrana práv a oprávněných zájmů občanů a organizací, jakož i výchova k zachovávání zákonů a pravidel socialistického soužití, k čestnému plnění povinností a k úctě k právům spoluobčanů.

§ 2

V občanském soudním řízení soudy projednávají a rozhodují spory, provádějí výkon rozhodnutí, která nebyla splněna dobrovolně, a zaměřují svou

činnost k tomu, aby právní vztahy odpovídaly zákonům, aby nedocházelo k porušování zájmů společnosti ani práv občanů a aby práv nebylo zneužíváno na úkor společnosti nebo jednotlivce.

§ 3

Občanské soudní řízení je jednou ze záruk socialistické zákonitosti a slouží jejímu upevnování a rozvíjení. Každý má právo dovolat se u soudu ochrany práva, které bylo ohroženo nebo porušeno.

§ 4

Občanské soudní řízení probíhá za účasti právců, která je zajištěna zejména účastí národních výborů a společenských organizací na řízení, veřejností řízení a spoluprací soudů s ostatními orgány socialistického státu a se společenskými organizacemi.

§ 5

Soudy poskytují občanům i organizacím poradenství o jejich právech a povinnostech, pomáhají jim při uplatnění jejich práv a dbají všestranně

o to, aby nikdo pro nedostatek právních znalostí neutrpěl újmu.

§ 6

V řízení postupuje soud v součinnosti se všemi, kteří se účastní řízení, tak, aby byl co nejúčelněji zjištěn skutečný stav věci a aby ochrana práv byla rychlá a účinná.

Hlava druhá

SOUDY

Pravomoc

§ 7

(1) V občanském soudním řízení projednávají a rozhodují soudy věci, které vyplývají z občanskoprávních, pracovních, rodinných a družstevních vztahů, pokud je podle zákona neprojednávají a nerozhodují o nich jiné orgány.

(2) Jiné věci projednávají a rozhodují soudy v občanském soudním řízení, jen stanoví-li to zákon.

§ 8

Má-li být před řízením u soudu provedeno řízení u jiného orgánu, mohou soudy jednat jen tehdy, nebyla-li věc v takovém řízení s konečnou platností vyřešena.

Příslušnost

§ 9

K řízení v prvním stupni jsou příslušné okresní soudy.

§ 10

Krajské soudy rozhodují o odvoláních proti rozhodnutím okresních soudů a proti rozhodnutím státních notářství.

§ 11

(1) Řízení se koná u toho soudu, který je místně příslušný. Příslušnost se určuje podle okolností, které tu jsou v době zahájení řízení, a trvá až do jeho skončení.

(2) Je-li místně příslušných několik soudů, může se řízení konat u kteréhokoliv z nich.

(3) Jde-li o věc, která patří do pravomoci československých soudů, ale podmínky místní příslušnosti chybějí nebo je nelze zjistit, určí Nejvyšší soud Československé socialistické republiky, který soud věc projedná a rozhodne.

§ 12

(1) Nemůže-li příslušný soud o věci jednat, protože jeho soudci jsou vyloučeni (§ 14), musí být věc přikázána jinému soudu téhož stupně.

(2) Věc může být jinému soudu téhož stupně přikázána také z důvodu vhodnosti.

(3) O přikázání věci rozhoduje soud, který je nejbližší společně nadřízen příslušnému soudu a soudu, jemuž má být věc přikázána. Je-li jeden z těchto soudů na území České socialistické republiky a druhý na území Slovenské socialistické republiky, rozhoduje o přikázání Nejvyšší soud Československé socialistické republiky.

§ 13 — zrušen

Vyloučení soudců

§ 14

(1) Soudci jsou vyloučeni z projednávání a rozhodování věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům lze mít pochybnost o jejich nepodjatosti.

(2) U soudu vyššího stupně jsou vyloučeni i soudci, kteří rozhodovali věc u soudu nižšího stupně, a naopak. Totéž platí, jde-li o rozhodování o stížnostech porušení zákona.

§ 15

(1) Jakmile se soudce dozví o skutečnostech, pro které je vyloučen, oznámí to neprodleně předsedovi soudu. V řízení může zatím učinit jen takové úkony, které nesnesou odkladu.

(2) Účastníci mají právo vyjádřit se o osobách soudců; skutečnosti, pro které je soudce vyloučen, jsou povinni sdělit neprodleně.

§ 16

(1) O tom, zda je soudce vyloučen, rozhodne nadřízený soud v senátě. O vyloučení soudce nejvyšších soudů republik a Nejvyššího soudu Československé socialistické republiky rozhodne jiný senát téhož soudu.

(2) Jestliže bylo rozhodnuto, že soudce je vyloučen, určí místo něho předseda soudu jiného soudce nebo přikáže věc jinému senátu.

§ 17

O tom, zda je vyloučen zapisovatel nebo jiný pracovník soudu, jakož i znalec nebo tlumočník, platí tato ustanovení přiměřeně; rozhoduje o tom předseda senátu.

Hlava třetí

ÚČAST NA ŘÍZENÍ

Účastníci

§ 18

Účastníci mají v občanském soudním řízení rovné postavení. Mají právo jednat před soudem ve

své mateřtině. Soud je povinen zajistit jim stejné možnosti k uplatnění jejich práv.

§ 19

Způsobilost být účastníkem řízení má ten, kdo má způsobilost mít práva a povinnosti; jinak jen ten, komu ji zákon přiznává.

§ 20

Každý může před soudem jako účastník samostatně jednat (procesní způsobilost) v tom rozsahu, v jakém má způsobilost vlastními úkony nabývat práv a brát na sebe povinnosti.

§ 21

[¹] Za československou organizací jedná před soudem její pracovník. Není-li statutárním zástupcem, musí prokázat, že je pověřen za organizaci jednat.

[²] Za stát před soudem jedná pracovník toho státního orgánu, jehož se věc týká, nebo pověřený pracovník jiného státního orgánu.

Zástupci účastníků

a) na základě zákona

§ 22

Občan, který nemůže před soudem jednat samostatně, musí být zastoupen svým zákonným zástupcem.

§ 23

Vyžadují-li to okolnosti případu, může soud rozhodnout, že ten, kdo nemá způsobilost k právním úkonům v plném rozsahu, musí být v řízení zastoupen svým zákonným zástupcem, i když jde o věc, v níž by jinak mohl jednat samostatně.

b) na základě plné moci

§ 24

Účastník se může dát v řízení zastupovat zástupcem, jež si zvolí. V téže věci může mít současně jen jednoho zvoleného zástupce.

§ 25

[¹] Zástupcem si účastník může vždy zvolit advokáta. Plnou moc udělenou advokátu nelze omezit.

[²] Advokát je povinen účelně využívat všech zákonem připuštěných prostředků a způsobů poskytování právní pomoci účastníku, jež zastupuje.

[³] Advokát je oprávněn dát se zastupovat jiným advokátem jako dalším zástupcem.

§ 26

[¹] Odborová nebo družstevní organizace může v řízení zastupovat účastníka, který je jejím členem.

[²] Převezme-li tato organizace zastoupení, pověří některého ze svých členů nebo pracovníků, aby za zastoupeného jejím jménem jednal.

§ 27

[¹] Účastník se může dát zastoupit také kterýmkoliv občanem způsobilým k právním úkonům. Tento zástupce může jednat jedině osobně.

[²] Soud rozhodne, že zastoupení podle odstavce 1 nepřipouští, jestliže by odporovalo pravidlům socialistického soužití.

§ 27a

Zástupcem účastníka v řízení, ve kterém jsou probírány skutečnosti tvořící předmět státního tajemství, může být pouze advokát, který se může seznamovat se státním tajemstvím. Výběr těchto advokátů provádějí ústřední orgány advokacie podle hledisek uvedených v předpisech upravujících ochranu státního tajemství a vedou jejich seznamy. Jinak může být zástupcem účastníka v takovém řízení jen osoba, která se může seznamovat se státním tajemstvím na příslušném úseku.

§ 28

[¹] Zástupci, jež si účastník zvolil, udělí písemně nebo ústně do protokolu plnou moc buď pro celé řízení nebo jen pro určité úkony.

[²] Plnou moc udělenou pro celé řízení nelze omezit. Zástupce, jemuž byla tato plná moc udělena, je oprávněn ke všem úkonům, které může v řízení učinit účastník.

[³] Odvolání plné moci účastníkem nebo její výpověď zástupcem jsou vůči soudu účinné, jakmile mu byly účastníkem nebo zástupcem oznámeny; vůči jiným účastníkům řízení jsou účinné, jakmile jim byly oznámeny soudem.

c) na základě rozhodnutí

§ 29

[¹] Není-li zastoupen ten, kdo nemůže před soudem samostatně jednat, ustanoví mu předseda senátu opatrovníka, je-li tu nebezpečí z prodlení.

[²] Pokud neučiní jiná opatření, může předseda senátu ustanovit opatrovníka také účastníku, jehož pobyt není znám, jemuž se nepodařilo doručit na známou adresu v cizině, který byl stížen duševní poruchou nebo který není schopen srozumitelně se vyjadřovat.

§ 30

(1) Účastníku, u něhož jsou předpoklady, aby byl soudem osvobozen od soudních poplatků, může být na jeho žádost ustanoven zástupce, jestliže je to třeba k ochraně jeho zájmů.

(2) Má-li předseda senátu za to, že je třeba v případech uvedených v odstavci 1 ustanovit zástupcem advokáta, oznámí to vedoucímu advokátnímu poradny, který zástupce ustanoví.

§ 31

(1) Ustanovený zástupce má stejné postavení jako zástupce na základě plné moci pro celé řízení, pokud nebyl ustanoven jen pro určité úkony.

(2) Byl-li zástupcem ustanoven advokát, má stejné postavení jako advokát, jemuž účastník udělil plnou moc.

Účast národního výboru a společenské organizace

§ 32

Má-li národní výbor za to, že to vyžaduje zájem společnosti, může podat návrh na zahájení řízení nebo může kdykoli do řízení vstoupit. Návrh na zahájení řízení však nemůže podat, jde-li o ryze osobní právo občana.

§ 33

(1) V zájmu společnosti může společenská organizace na základě rozhodnutí toho svého orgánu, který je k tomu povolán, kdykoli vstoupit do řízení zahájeného u soudu.

(2) Nejsou-li podmínky pro vstup společenské organizace do řízení splněny, soud její účast na řízení nepřipustí.

§ 34

(1) Národní výbor nebo společenská organizace mají v řízení právo vyjádřit se k věci, uvádět skutečnosti potřebné ke správnému zjištění skutkového stavu, navrhnout důkazy a podávat opravné prostředky; jsou oprávněny i k jiným úkonům, které může vykonat účastník řízení, pokud nejde o úkony, k nimž je oprávněn jen účastník právního vztahu.

(2) Vstoupí-li národní výbor nebo společenská organizace do řízení nebo podá-li národní výbor návrh na zahájení řízení, jedná za ně před soudem jejich člen nebo pracovník, který tím byl pověřen.

Účast prokurátora

§ 35

(1) Má-li prokurátor za to, že to vyžaduje zájem společnosti nebo ochrana práv občanů, může

podat návrh na zahájení řízení nebo může kdykoli do řízení vstoupit.

(2) Prokurátor vystupuje v řízení jako strážce socialistické zákonnosti.

(3) Prokurátor je v řízení oprávněn ke všem úkonům, které může vykonat účastník řízení, pokud nejde o úkony, které může vykonat jen účastník právního vztahu. Nemůže však podat návrh na zahájení řízení, jde-li o ryze osobní právo občana.

Hlava čtvrtá

ÚKONY SOUDU A ÚČASTNÍKŮ**Úkony soudu**

§ 36

(1) V řízení před soudem rozhoduje senát nebo samosoudce. Všichni soudci jsou si při rozhodování rovni.

(2) Ve věcech pracovních, a nestanoví-li zákon jinak, ve věcech upravených zákonem o rodině jedná a rozhoduje vždy senát. V ostatních věcech jedná a rozhoduje předseda senátu jako jediný soudce (samosoudce). Předseda senátu jedná a rozhoduje jako samosoudce též v dalších případech, kde tak stanoví zákon. Ve všech případech, kdy jedná a rozhoduje předseda senátu, přísluší mu práva, která jsou vyhrazena senátu.

(3) V případech, kdy podle zákona může jednat a rozhodovat předseda senátu jako samosoudce, může jednat a rozhodovat jako samosoudce i jiný soudce z povolání.

(4) Jinak může předseda senátu nebo jiný soudce z povolání sám provádět jen takové úkony, jimiž se nerozhoduje.

§ 37

(1) Senát rozhoduje po poradě za přítomnosti zapisovatele; nikdo jiný nesmí být poradě přítomen.

(2) K rozhodnutí je třeba většiny hlasů, přičemž hlasovat jsou povinni všichni členové senátu. Hlasování řídí předseda senátu. Mladší soudci hlasují před staršími, předseda senátu hlasuje poslední.

§ 38

Aby se vytvořily předpoklady pro účinný výchovný vliv řízení, může soud jednat i mimo budovu soudu na pracovištích nebo na jiných vhodných místech.

§ 39

(1) Úkony, které by příslušný soud mohl provést jen s obtížemi nebo se zvýšenými, neúčelnými náklady anebo které v jeho obvodu provést nelze, provede na dožádání jiný okresní soud.

(2) Nemůže-li dožádaný soud provést úkon ve svém obvodu, postoupí dožádání soudu, v jehož obvodu je možno úkon provést, je-li mu tento soud znám; jinak dožádání vrátí.

(3) Úkony dožádaného soudu provádí soudce z povolání; má přitom práva a povinnosti předsedy senátu.

§ 40

(1) O úkonech, při nichž soud jedná s účastníky nebo provádí dokazování, se sepisuje protokol. V protokolu se zejména označí projednávaná věc, uvedou se přítomní, vylíčí se průběh dokazování a uvede se obsah přednesů a výroky rozhodnutí; nahrazuje-li protokol podání, musí mít též jeho náležitosti.

(2) Protokol podepisuje předseda senátu a zapisovatel; nemůže-li předseda senátu protokol podepsat, podepíše jej za něho jiný člen senátu. Byli-li uzavřeny smír, podepisují protokol také účastníci. Protokol o hlasování podepisují všichni členové senátu a zapisovatel.

(3) Předseda senátu opraví v protokolu chyby v psaní a jiné zřejmé nesprávnosti. Předseda senátu také rozhoduje o návrzích na doplnění protokolu a o námitkách proti jeho znění.

Úkony účastníků

§ 41

(1) Účastníci mohou provádět své úkony jakoukoli formou, pokud zákon pro některé úkony nepředepisuje určitou formu.

(2) Každý úkon posuzuje soud podle jeho obsahu, i když je úkon nesprávně označen.

(3) Hmotněprávní úkon účastníka učiněný vůči soudu je účinný také vůči ostatním účastníkům, avšak teprve od okamžiku, kdy se o něm v řízení dozvěděli.

§ 42

(1) Podání je možno učinit písemně, ústně do protokolu nebo telegraficky. Telegraficky učiněné podání obsahující návrh ve věci samé je třeba písemně nebo ústně do protokolu doplnit nejpozději do tří dnů.

(2) Každý okresní soud je povinen sepsat podání do protokolu a postoupit je bez průtahu příslušnému soudu. Takové podání má tytéž účinky, jakoby se stalo přímo u příslušného soudu.

(3) Pokud zákon pro podání určitého druhu nevyžaduje další náležitosti, musí být z podání patrné, kterému soudu je určeno, kdo je činí, které věci se týká a co sleduje, a musí být podepsáno a datováno. Podání je třeba předložit s potřebným počtem stejnopisů a s přílohami, tak, aby jeden stejnopis zůstal u soudu a aby každý účastník dostal jeden stejnopis, jestliže je to třeba.

§ 43

(1) Předseda senátu se během řízení stará o to, aby nesprávné nebo neúplné podání bylo opraveno nebo doplněno. Poučuje účastníky také, jak je třeba opravu nebo doplnění provést.

(2) Není-li přes výzvu předsedy senátu podání opraveno nebo doplněno a v řízení nelze pro tento nedostatek pokračovat, soud řízení zastaví. O těchto následcích musí být účastník poučen.

§ 44

(1) Účastníci a jejich zástupci mají právo nahlížet do soudního spisu, s výjimkou protokolu o hlasování, a činit si z něho výpisy a opisy.

(2) Někomu jinému než účastníku může předseda senátu povolit nahlížet do spisu a činit si z něho výpisy a opisy, jsou-li pro to vážné důvody a oprávněné zájmy účastníků tím nemohou být dotčeny.

Doručování

§ 45

Doručuje se zpravidla poštou. Soud může však podle okolností doručit písemnost sám nebo prostřednictvím místního národního výboru anebo orgánu Veřejné bezpečnosti a v případech stanovených zvláštními předpisy i prostřednictvím ministerstva spravedlnosti.

§ 46

(1) Adresátu lze doručit písemnost v bytě, na pracovišti nebo kdekoli bude zastížen.

(2) Nebyl-li adresát zastížen, ačkoliv se v místě doručení zdržuje, doručí se jiné dospělé osobě bydlící v témže bytě nebo v témže domě anebo zaměstnané na témže pracovišti, je-li ochotna obstarat odevzdání písemnosti. Není-li možno ani takto doručit, uloží se písemnost na poště nebo u místního národního výboru a adresát se vhodným způsobem vyzve, aby si písemnost vyzvedl. Písemnost se považuje za doručenu dnem, kdy byla uložena, i když se adresát o uložení nedozvěděl.

(3) Je-li podle odstavce 2. písemnost odevzdána účastníku, který má na věci protichůdný zájem, je doručení neúčinné.

§ 47

(1) Do vlastních rukou je třeba doručit písemnosti, u nichž tak stanoví zákon, a jiné písemnosti, nařídí-li to předseda senátu.

(2) Nebyl-li adresát písemnosti, která má být doručena do vlastních rukou, zastížen, ačkoli se v místě doručení zdržuje, uvědomí jej doručovatel vhodným způsobem, že mu zásilku přijde doručit znovu v den a hodinu uvedenou na oznámení. Zů-

stane-li i nový pokus o doručení bezvýsledným, uloží doručovatel písemnost na poště nebo u místního národního výboru a adresáta o tom vhodným způsobem vyrozumí. Nevyzvedne-li si adresát zápisilku do tří dnů od uložení, považuje se poslední den této lhůty za den doručení, i když se adresát o uložení nedozvěděl.

§ 48

[1] Písemnosti, které jsou určeny orgánům nebo organizacím, doručují se pracovníkům oprávněným za orgány nebo organizace přijímat písemnosti. Není-li jich, doručuje se písemnost, která je určena do vlastních rukou, tomu, kdo je oprávněn za orgán nebo organizaci jednat, ostatní písemnosti kterémukoli jejich pracovníku, který písemnosti přijme.

[2] Písemnosti určené advokátům se doručují advokátní poradně, i když jde o doručení do vlastních rukou.

§ 49

[1] Má-li účastník zástupce s plnou mocí pro celé řízení, doručuje se písemnost pouze tomuto zástupci. Má-li však účastník osobně v řízení něco vykonat, doručuje se písemnost nejen zástupci, ale i jemu.

[2] Kdyby doručování účastníku bylo spojeno s obtížemi nebo s průtahy, může mu předseda senátu uložit, aby si zvolil pro přijímání písemností zástupce, jemuž lze bez obtíží a průtahů doručovat. Nezevolí-li si ho, budou pro něho písemnosti ukládány u soudu s účinky doručení; o tom je třeba účastníka poučit.

[3] Usnesení o ustanovení opatrovníka účastníku neznámého pobytu se doručí jedině ustanovenému opatrovníku.

§ 50

Odepře-li adresát bezdůvodně písemnost přijmout, je písemnost doručena dnem, kdy její přijetí bylo odepřeno; o tom musí být adresát poučen doručovatelem.

Předvolání a předvádění

§ 51

Předvolání k soudu se děje zpravidla písemně a v naléhavých případech i telegraficky nebo telefonicky. Předvolat lze i ústně při jednání, u něhož je předvolaný přítomen.

§ 52

[1] V případě, že se předvolaný bez omluvy nedostaví k výslechu nebo ke znalci, může ho před-

седа senátu dát předvést, jestliže o možnosti předvedení předvolaného poučil.

[2] O předvedení požádá soud příslušný orgán veřejné bezpečnosti; jde-li o nezletilého, požádá soud tento orgán o předvedení jen tehdy, nelze-li předvedení zajistit jinak. O předvedení vojáků v činné službě a příslušníků ozbrojených sborů požádá soud jejich náčelníka.

[3] Náklady předvedení hradí ten, kdo je předváděn.

Pořádkové opatření

§ 53

[1] Tomu, kdo hrubě ztěžuje postup řízení zejména tím, že se nedostaví k soudu nebo neuposlechne příkazu soudu, nebo kdo ruší pořádek nebo kdo učinil hrubě urážlivé podání, může předseda senátu uložit usnesením pořádkovou pokutu do výše 500 Kčs, a jde-li o nesplnění povinností uvedených v § 294 a 295, do výše 1000 Kčs.

[2] Uloženou pořádkovou pokutu může předseda senátu dodatečně, a to i po skončení řízení, prominout, jestliže to odůvodňuje pozdější chování toho, jemuž byla uložena.

[3] Pořádkové pokuty připadají státu.

§ 54

Toho, kdo hrubě ruší pořádek, může předseda senátu vykázat z místa, kde se jedná. Je-li vykázán účastník, může být jednáno dále v jeho nepřítomnosti.

Lhůty

§ 55

Nestanoví-li tento zákon lhůtu k provedení úkonu, určí ji, jestliže je to třeba, předseda senátu. Lhůtu, kterou určil, může předseda senátu též prodloužit.

§ 56

[1] Lhůta neběží tomu, kdo ztratil způsobilost být účastníkem řízení nebo způsobilost jednat před soudem.

[2] Jakmile v takovém případě do řízení vstoupí jiný účastník, zákonný zástupce nebo opatrovník účastníka, začíná jim běžet nová lhůta od té doby, kdy do řízení vstoupili.

§ 57

[1] Do běhu lhůty se nezapočítává den, kdy došlo ke skutečnosti určující počátek lhůty.

[2] Lhůty určené podle týdnů, měsíců nebo let se končí uplynutím toho dne, který se svým označením shoduje se dnem, kdy došlo ke skutečnosti určující počátek lhůty, a není-li ho v měsíci,

posledním dnem měsíce. Případně-li konec lhůty na neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší příští pracovní den.

[3] Lhůta je zachována, je-li posledního dne lhůty učiněn úkon u soudu nebo podání odevzdáno orgánu, který má povinnost je doručit.

§ 58

[1] Soud promine zmeškání lhůty, jestliže účastník nebo jeho zástupce ji zmeškal z omluvitelného důvodu, a byl proto vyloučen z úkonu, který mu přísluší. Návrh je třeba podat do patnácti dnů po odpadnutí překážky a je s ním třeba spojit i zmeškaný úkon.

[2] Soud může k žádosti účastníka přiznat odkladný účinek návrhu, aby bylo prominuto zmeškání lhůty.

ČÁST DRUHÁ

ČINNOST SOUDU PŘED ZAHÁJENÍM ŘÍZENÍ

Hlava první

PŘEDCHÁZENÍ SPORU

Společná ustanovení

§ 59

[1] Kterýkoliv okresní soud bez zřetele k tomu, zda by byl ve věci příslušným, působí k tomu, aby nedošlo ke sporu. Využívá k tomu vhodných prostředků.

[2] Tuto činnost provádí předseda senátu; senát svolá jen tehdy, považuje-li to vzhledem k okolnostem případu za vhodné.

§ 60

Při předcházení sporu postupuje soud co nejdůležitěji a bez všech formalit. Na účastníky působí především výchovně; jejich součinnost nebo přítomnost nelze žádným způsobem vynucovat.

§ 61

Lze-li soudnímu sporu předejít účinněji jiným způsobem než činností soudu, zejména působením společenských organizací na účastníky, učiní soud za tím účelem potřebná opatření.

Pohovory

§ 62

Předseda senátu pozve na návrh k pohovoru toho, kdo neplní dobrovolně své povinnosti vyplývající ze vztahů, o nichž může být rozhodováno v občanském soudním řízení. Může tak učinit i bez návrhu.

§ 63

[1] Při pohovoru se proberou okolnosti případu za účasti toho, kdo pohovor navrhne, popřípadě i za účasti zástupců kolektivu pracujících.

[2] Ukáže-li se, že občan porušil své povinnosti, vysvětlí mu předseda senátu, v čem jeho povinnosti záleží, poukáže na následky jejich neplnění z hlediska zájmů společnosti a spoluobčanů a vyzve jej, aby nadále své povinnosti plnil a napravil, co bylo zanedbáno.

§ 64

[1] Přislíbí-li občan před soudem, že nebude své povinnosti nadále porušovat, soud se po uplynutí přiměřené doby zpravidla přesvědčí, jak občan svůj příslib plní.

[2] Zjistí-li soud, že občan svůj příslib neplní, požádá o součinnost společenskou organizaci nebo učiní jiná vhodná opatření.

Upozornění

§ 65

[1] Zjistí-li soud při plnění svých úkolů v činnosti některé organizace nebo orgánu nedostatky, jež vedly nebo by mohly vést k ohrožení nebo porušení práv někoho jiného a popřípadě i ke vzniku sporu, upozorní na to organizaci (orgán), u které nedostatek zjistil.

[2] V upozornění uvede soud, o jaké nedostatky nebo závady jde a z čeho vyplývají. Poučí v něm organizaci (orgán) také o jejích povinnostech podle § 66.

§ 66

[1] Organizace (orgán) je povinna upozornění projednat a výsledek projednání sdělit soudu do dvou měsíců ode dne, kdy jí bylo doručeno upozornění, pokud soud neurčil jinou lhůtu. Ve sdělení uvede organizace (orgán), jaká opatření učinila k odstranění zjištěného nedostatku.

[2] Jestliže organizace (orgán) nesdělí soudu, jak upozornění projednala a jaká opatření učinila, nebo jestliže bylo upozornění projednáno nedostatečně, vyzoomí soud o tom její nadřízenou organizaci nebo nadřízený orgán, anebo učiní jiná vhodná opatření.

Hlava druhá

PŘEDBĚŽNÁ ŘÍZENÍ

Smírčí řízení

§ 67

Připouští-li to povaha věci, lze u kteréhokoliv okresního soudu navrhnout, aby soud provedl pokus o smír (smírčí řízení).

§ 68

(1) Smírčí řízení provádí předseda senátu, nepovažuje-li vzhledem k okolnostem případu za vhodné, aby je provedl senát.

(2) Při smírčím řízení použije soud vhodných prostředků výchovného působení. Jestliže je to účelné, vyzve k součinnosti společenské organizace nebo projedná případ s kolektivem pracujících na pracovišti nebo v místě.

(3) Součinnost nebo přítomnost účastníků nelze žádným způsobem vynucovat.

§ 69

Účelem smírčího řízení je uzavření smíru. Ustanovení § 99 platí i pro tento smír.

§ 70 až 72 — zrušeny

Řízení o určení otcovství souhlasným prohlášením rodičů

§ 73

(1) Narodí-li se dítě, u něhož otcovství není určeno zákonnou domněnkou svědčící manželu matky ani souhlasným prohlášením rodičů před orgánem, který vede matriku, vyslechne předseda senátu toho, koho matka označuje za otce, zda uznává, že je otcem. Příslušným je soud podle § 88 písm. c).

(2) Dojde-li k souhlasnému prohlášení rodičů o otcovství, uvede se to v protokolu a oznámí národnému výboru, který vede matriku narození, v níž je dítě zapsáno.

(3) Jestliže takto k určení otcovství nedojde a matka v přiměřené době nepodá návrh na určení otcovství, vyzve předseda senátu k podání takového návrhu národní výbor.

Hlava třetí

PŘEDBĚŽNÁ OPATŘENÍ A ZAJIŠTĚNÍ DŮKAZU

Předběžná opatření

§ 74

(1) Před zahájením řízení může předseda senátu nařídit předběžné opatření, je-li třeba, aby zatím byly upraveny poměry účastníků, nebo je-li obava, že by výkon soudního rozhodnutí byl ohrožen.

(2) Příslušný k nařízení předběžného opatření je soud, který je příslušný k řízení o věci. Účastníky řízení jsou ti, kteří by jimi byli, kdyby šlo o věc samu.

§ 75

(1) Předběžné opatření nařídí soud na návrh. Návrhu není třeba, jde-li o předběžné opatření pro řízení, které může soud zahájit i bez návrhu.

(2) Účastníci nemusí být vyslechnuti.

§ 76

(1) Předběžným opatřením může soud uložit účastníku zejména, aby

- a) platil výživné v nezbytné míře;
- b) odevzdal dítě do péče druhého z rodičů nebo do péče toho, koho označí soud;
- c) poskytl alespoň část pracovní odměny, jde-li o trvání pracovního poměru a navrhovatel ze závažných důvodů nepracuje;
- d) složil peněžitou částku nebo věc do notářské úschovy;
- e) nenakládal s určitými věcmi nebo právy;
- f) něco vykonal, něčeho se zdržel nebo něco snášel.

(2) Předběžným opatřením lze uložit povinnost někomu jinému než účastníku jen tehdy, lze-li to na něm spravedlivě žádat.

(3) Soud může při nařízení předběžného opatření uložit navrhovateli, aby ve lhůtě, kterou mu určí, podal návrh na zahájení řízení. Může také stanovit, že předběžné opatření bude trvat jen po určenou dobu.

§ 77

(1) Předběžné opatření zanikne, jestliže

- a) navrhovatel nepodal ve lhůtě soudem určené návrh na zahájení řízení;
- b) nebylo návrhu ve věci samé vyhověno;
- c) bylo návrhu ve věci samé vyhověno a uplynulo patnáct dní od vykonatelnosti rozhodnutí o věci;
- d) uplynula určená doba, po kterou mělo trvat.

(2) Předběžné opatření předseda senátu zruší, jestliže pomínou důvody, pro které bylo nařízeno.

(3) Zaniklo-li nebo bylo-li zrušeno předběžné opatření z jiného důvodu než proto, že návrhu ve věci samé bylo vyhověno, nebo proto, že právo navrhovatele bylo uspokojeno, je navrhovatel povinen nahradit újmy tomu, komu předběžným opatřením vznikly. Rozhodne o tom na návrh soud, který nařídil předběžné opatření.

Zajištění důkazu

§ 78

(1) Před zahájením řízení o věci samé lze na návrh zajistit důkaz, je-li obava, že později jej ne-

bude možno provést vůbec nebo jen s velkými obtížemi.

(2) K zajištění důkazu je příslušný soud, který by byl příslušný k řízení o věci, nebo soud, v jehož obvodu je ohrožený důkazní prostředek.

(3) Zajištění důkazu provede předseda senátu způsobem předepsaným pro důkaz, o který jde.

ČÁST TŘETÍ

ŘÍZENÍ V PRVNÍM STUPNI

Hlava první

PRŮBĚH ŘÍZENÍ

Zahájení řízení

§ 79

(1) Řízení se zahajuje na návrh. Návrh má kromě obecných náležitostí (§ 42 odst. 3) obsahovat jméno, zaměstnání a bydliště účastníků, popřípadě též jejich zástupců, pravdivé vyličení rozhodujících skutečností, označení důkazů, jichž se navrhovatel dovolává, a musí být z něho patrné, čeho se navrhovatel domáhá.

(2) Návrh na zahájení řízení soud doručí ostatním účastníkům do vlastních rukou.

§ 80

Návrhem na zahájení řízení lze uplatnit, aby bylo rozhodnuto zejména

- a) o osobním stavu (o rozvodu, o neplatnosti manželství, o určení, zda tu manželství je či není, o určení otcovství, o osvojení, o způsobilosti k právním úkonům, o prohlášení za mrtvého);
- b) o splnění povinnosti, která vyplývá ze zákona, z právního vztahu nebo z porušení práva;
- c) o určení, zda tu právní vztah nebo právo je či není, je-li na tom naléhavý právní zájem.

§ 81

(1) I bez návrhu může soud zahájit řízení ve věcech péče o nezletilé, řízení o způsobilosti k právním úkonům, řízení opatrovnické, řízení o prohlášení za mrtvého a další řízení, kde to připouští zákon.

(2) O zahájení řízení bez návrhu vydá předseda senátu usnesení, které doručí účastníkům do vlastních rukou.

§ 82

(1) Řízení je zahájeno dnem, kdy došel soudu návrh na jeho zahájení nebo kdy bylo vydáno usnesení, podle něhož se řízení zahajuje bez návrhu.

(2) Předcházelo-li řízení u soudu řízení u komise pro pracovní spory, je řízení u soudu zahájeno také dnem, kdy postoupená věc došla soudu.

§ 83

Zahájení řízení brání tomu, aby o téže věci probíhalo u soudu jiné řízení.

Místní příslušnost

§ 84

K řízení je příslušný obecný soud účastníka, proti němuž návrh směřuje (odpůrce), není-li stanoveno jinak.

§ 85

(1) Obecným soudem občana je soud, v jehož obvodu má občan bydliště, a nemá-li bydliště, soud, v jehož obvodu se zdržuje.

(2) Obecným soudem organizace je soud, v jehož obvodu má organizace sídlo.

(3) Obecným soudem státu je soud, v jehož obvodu nastala skutečnost, která zakládá uplatněné právo.

§ 86

(1) Jestliže odpůrce, který je československým občanem, nemá obecný soud v Československé socialistické republice, je příslušný soud, v jehož obvodu měl zde poslední bydliště.

(2) Proti tomu, kdo nemá jiný příslušný soud v Československé socialistické republice, je možno uplatnit majetková práva u soudu, v jehož obvodu má majetek.

(3) Proti cizí organizaci lze podat návrh i u soudu, v jehož obvodu je v Československé socialistické republice její zastupitelství nebo orgán pověřený obstaráváním jejích hospodářských věcí.

§ 87

Vedle obecného soudu odpůrce je k řízení příslušný také soud, v jehož obvodu

- a) má odpůrce své stálé pracoviště;
- b) došlo ke skutečnosti, která zakládá právo na náhradu škody;
- c) je sídlo nižší složky organizace, týká-li se spor této nižší složky;
- d) je sídlo československé socialistické organizace, která uplatňuje práva vzniklá při plnění jejích úkolů, pokud nejde o práva z pracovního poměru;

c) je platební místo, uplatňuje li se právo ze směnky nebo šeku.

§ 88

Namísto obecného soudu odpůrce je k řízení příslušný soud,

- a) v jehož obvodu měli manželé poslední společné bydliště v Československé socialistické republice, jde-li o rozvod, neplatnost manželství nebo o určení, zda tu manželství je či není, bydlí-li v obvodu tohoto soudu aspoň jeden z manželů; není-li takového soudu, je příslušný obecný soud odpůrce, a není-li ani takového soudu, obecný soud navrhovatele;
- b) který rozhodoval o rozvodu, jde-li o vypořádání manželů po rozvodu stran jejich bezpodílového spoluvlastnictví nebo jiného majetku anebo o zrušení práva společného užívání bytu, popřípadě pozemku;
- c) v jehož obvodu má nezletilý na základě dohody rodičů nebo rozhodnutí soudu, popřípadě jiných rozhodujících skutečností své bydliště, jde-li o věc péče o nezletilé, o osvojení nebo o povolení uzavřít manželství nezletilému;
- d) který je obecným soudem občana, jde-li o řízení o jeho způsobilost k právním úkonům; je-li tento občan v psychiatrické léčebně, soud v jehož obvodu je léčebna;
- e) v jehož obvodu má opatrovanec bydliště, jde-li o věc opatrovnickou nebo o povolení uzavřít manželství opatrovanci; jde-li však o opatrovnictví nad osobami neznámého pobytu nebo nepřítomnými, je příslušný soud, v jehož obvodu mají tyto osoby majetek;
- f) který byl naposledy v Československé socialistické republice obecným soudem toho, jenž má být prohlášen za mrtvého;
- g) v jehož obvodu má sídlo komise pro pracovní spory, mělo-li řízení u soudu předcházet řízení u tohoto orgánu;
- h) v jehož obvodu je nemovitost, týká-li se řízení práva k ní, není-li dána příslušnost podle písm. b);
- ch) v jehož obvodu je státní notářství, u něhož probíhá řízení o dědictví, jde-li o rozhodnutí sporu v souvislosti s řízením o dědictví;
- i) u něhož je prováděn výkon rozhodnutí, jde-li o vyloučení věci z výkonu rozhodnutí.

§ 89

Soud, který je příslušný k řízení o určité věci, je příslušný i k řízení o věcech s ní spojených a o vzájemných návrzích odpůrce, s výjimkou věcí uvedených v § 88.

Účastníci

§ 90

Účastníky řízení jsou navrhovatel (žalobce) a odpůrce (žalovaný) nebo ti, které zákon za účastníky označuje.

§ 91

(1) Je-li navrhovatelů nebo odpůrců v jedné věci několik, jedná v řízení každý z nich sám za sebe.

(2) Jestliže však jde o taková společná práva nebo povinnosti, že se rozsudek musí vztahovat na všechny účastníky, kteří vystupují na jedné straně, platí úkony jednoho z nich i pro ostatní. Ke změně návrhu, k jeho vzetí zpět a k uzavření smíru je však třeba souhlasu všech účastníků, kteří vystupují na jedné straně.

§ 92

(1) Na návrh účastníka může soud připustit, aby do řízení přistoupil další účastník. Souhlasu toho, kdo má takto do řízení vstoupit, je třeba, jestliže má vystupovat na straně navrhovatele.

(2) Za souhlasu účastníků může soud připustit, aby navrhovatel nebo odpůrce z řízení vystoupil a aby na jeho místo vstoupil někdo jiný. Má-li být takto zaměněn navrhovatel, je třeba, aby s tím souhlasil i ten, kdo má na jeho místo vstoupit.

§ 93

(1) Jako vedlejší účastník může se vedle navrhovatele nebo odpůrce zúčastnit řízení ten, kdo má právní zájem na jeho výsledku, pokud nejde o řízení o rozvod, neplatnost manželství, nebo určení, zda tu manželství je či není.

(2) Do řízení vstoupí buď z vlastního podnětu nebo na výzvu některého z účastníků učiněnou prostřednictvím soudu. O přípustnosti vedlejšího účastněství soud rozhodne jen na návrh.

(3) V řízení má vedlejší účastník stejná práva a povinnosti jako účastník. Jedná však toliko sám za sebe. Jestliže jeho úkony odporují úkonům účastníka, kterého v řízení podporuje, posoudí je soud po uvážení všech okolností.

§ 94

(1) V řízení, které může být zahájeno i bez návrhu, jsou účastníky i ti, o jejichž právech nebo povinnostech má být v řízení jednáno. Jde-li však o řízení o neplatnost manželství, jsou účastníky pouze manželé.

(2) Jestliže někdo z těch, o jejichž právech nebo povinnostech má být v řízení jednáno, se neúčastní řízení od jeho zahájení, vydá soud, jakmile se o něm dozví, usnesení, jímž jej přibere do řízení jako účastníka.

Úkony účastníků ve věci samé**§ 95**

[1] Navrhovatel může za řízení se souhlasem soudu měnit návrh na zahájení řízení. Změněný návrh je třeba ostatním účastníkům doručit do vlastních rukou, pokud nebyli přítomni jednání, při němž ke změně došlo.

[2] Soud nepřipustí změnu návrhu, jestliže by výsledky dosavadního řízení nemohly být podkladem pro řízení o změněném návrhu nebo jestliže by změna návrhu byla v rozporu se zájmem společnosti. V takovém případě pokračuje soud v řízení o původním návrhu po právní moci usnesení.

§ 96

[1] Navrhovatel může se souhlasem soudu vzít za řízení zpět návrh na jeho zahájení, a to zčásti nebo zcela. Je-li návrh účinně vzat zcela zpět, soud řízení zastaví; vzal-li však svůj návrh na zahájení řízení zpět prokurátor nebo národní výbor, pokračuje soud v řízení, navrhne-li to některý z účastníků.

[2] Soud nepřipustí vzetí návrhu zpět, jestliže to je v rozporu se zájmem společnosti. V takovém případě soud po právní moci usnesení pokračuje v řízení.

[3] Souhlasu soudu není třeba, dojde-li ke vzetí návrhu zpět dříve, než se začalo jednání, nebo jde-li o vzetí zpět návrhu na rozvod, neplatnost manželství nebo určení, zda tu manželství je nebo není.

§ 97

[1] Odpůrce může za řízení uplatnit svá práva proti navrhovateli i vzájemným návrhem.

[2] Vzájemný návrh může soud vyloučit k samostatnému řízení, jestliže by tu nebyly podmínky pro spojení věcí.

[3] Na vzájemný návrh se použije přiměřeně ustanovení o návrhu na zahájení řízení, jeho změně a vzetí zpět.

§ 98

Vzájemným návrhem je i projev odpůrce, jímž proti navrhovateli uplatňuje svou pohledávku k započtení, avšak jen pokud navrhuje, aby bylo přisouzeno více, než co uplatnil navrhovatel. Jinak soud posuzuje takový projev jen jako obranu proti návrhu.

§ 99

[1] Připouští-li to povaha věci, mohou účastníci skončit řízení soudním smírem. O smír se má soud vždy pokusit.

[2] Soud rozhodne o tom, zda smír schvaluje; neschválí jej, je-li v rozporu s právními předpisy nebo zájmem společnosti. V takovém případě soud po právní moci usnesení pokračuje v řízení.

[3] Schválený smír má účinky pravomocného rozsudku. Rozsudkem však může soud zrušit usnesení o schválení smíru, je-li smír podle hmotného práva neplatný. Návrh lze podat do tří let od právní moci usnesení o schválení smíru.

Průběh řízení**§ 100**

[1] Jakmile bylo řízení zahájeno, postupuje v něm soud i bez dalších návrhů tak, aby věc byla co nejrychleji projednána a rozhodnuta. Přitom usiluje především o to, aby spor byl vyřešen smírně a aby řízení působilo výchovně.

[2] V řízení o rozvod vede soud manžele k odstranění příčin rozvratu a usiluje o jejich smíření.

§ 101

[1] Účastníci jsou povinni přispět k tomu, aby bylo dosaženo účelu řízení zejména tím, že pravdivě a úplně vyličí všechny potřebné skutečnosti, označí důkazní prostředky a že dbají pokynů soudu.

[2] Soud pokračuje v řízení, i když jsou účastníci nečinní. Jestliže se řádně předvolaný účastník nedostaví k soudu, je možno úkon provést v jeho nepřítomnosti.

[3] Vyzve-li soud účastníka, aby se vyjádřil o určitém návrhu, který se dotýká postupu a vedení řízení, může připojit doložku, že nevyjádří-li se účastník v určité lhůtě, bude se předpokládat, že nemá námítky.

§ 102

Je-li třeba po zahájení řízení zatímně upravit poměry účastníků, může soud nařídít předběžné opatření nebo zajistit i bez návrhu důkaz. Učiní tak senát; předseda senátu tak může učinit, jen je-li tu nebezpečí z prodlení.

Zkoumání podmínek řízení**§ 103**

Kdykoli za řízení přihlíží soud k tomu, zda jsou splněny podmínky, za nichž může jednat ve věci (podmínky řízení).

§ 104

[1] Jde-li o takový nedostatek podmínky řízení, který nelze odstranit, soud řízení zastaví. Nespadá-li věc do pravomoci soudu, má-li předcházet

jiné řízení nebo je-li věcně příslušný jiný soud, postoupí soud věc po právní moci usnesení o zastavení řízení příslušnému soudu nebo jinému orgánu; právní účinky spojené s podáním návrhu na zahájení řízení zůstávají přitom zachovány.

[²] Jde-li o nedostatek podmínky řízení, který lze odstranit, učiní soud k tomu vhodná opatření. Přitom zpravidla může pokračovat v řízení, ale nesmí vydat rozhodnutí, kterým se řízení končí. Nezdaří-li se nedostatek podmínky řízení odstranit, řízení zastaví.

§ 105

[¹] Místní příslušnost zkoumá soud před tím, než začne jednat o věci samé. Později ji zkoumá jen k námitce účastníka, je-li uplatněna při prvním úkonu, který účastníku přísluší.

[²] Vysloví-li soud, že není příslušný, postoupí věc po právní moci tohoto usnesení příslušnému soudu nebo ji za podmínek § 11 odst. 3 předloží Nejvyššímu soudu Československé socialistické republiky.

[³] Jestliže soud, jemuž byla věc postoupena, s postoupením nesouhlasí, předloží ji k rozhodnutí, pokud otázka příslušnosti nebyla již rozhodnuta soudem odvolacím, svému nadřízenému soudu; rozhodnutím tohoto soudu je vázán i soud, který věc postoupil.

§ 106

Jakmile se soud dozví, že podle smlouvy má být věc projednána v rozhodčím řízení před rozhodci, nemůže věc dále projednávat, ledaže by všichni účastníci prohlásili, že na této smlouvě netrvalí. Neučiní-li toto prohlášení, soud řízení zastaví.

Překážky postupu řízení

§ 107

[¹] Jestliže účastník ztratí způsobilost být účastníkem řízení dříve, než řízení bylo pravomocně skončeno, posoudí soud podle povahy věci, zda má řízení zastavit nebo přerušit, anebo zda v něm může pokračovat.

[²] Řízení zastaví soud zejména tehdy, zemřel-li manžel před pravomocným skončením řízení o rozvod, o neplatnost manželství nebo o určení, zda tu manželství je nebo není, pokud zákon o rodině nedovoluje, aby se v řízení pokračovalo.

[³] Řízení soud přeruší zejména tehdy, jde-li o majetkovou věc a navrhovatel nebo odpůrce zemřel; v řízení pokračuje s dědicí účastníka, jakmile se skončí řízení o dědictví, pokud povaha věci nepřipouští, aby se s těmito dědici nepokračovalo dříve.

§ 108

Soud zastaví řízení o určení otcovství, jestliže došlo k určení otcovství souhlasným prohlášením rodičů nebo k nezrušitelnému osvojení dítěte.

§ 109

[¹] Soud řízení přeruší, jestliže

- a) účastník ztratil způsobilost jednat před soudem a není zastoupen zástupcem s plnou mocí pro celé řízení;
- b) rozhodnutí závisí na otázce, která není v tomto řízení oprávněn řešit.

[²] Pokud soud neučiní jiná vhodná opatření, může řízení přerušit, jestliže

- a.) účastník se nemůže řízení účastnit pro překážku trvalejší povahy nebo proto, že je neznámého pobytu;
- b) zákoný zástupce účastníka zemřel nebo ztratil způsobilost jednat před soudem;
- c) probíhá řízení, v němž je řešena otázka, která může mít význam pro rozhodnutí soudu, nebo jestliže soud dal k takovému řízení podnět.

§ 110

Jestliže to účastníci shodně navrhnou nebo jestliže se nedostaví bez předchozí omluvy k jednání, soud řízení přeruší, jestliže se to nepřičí účelu řízení nebo zájmu společnosti. Jde-li o řízení o rozvod, přeruší soud v těchto případech řízení vždy.

§ 111

[¹] Jestliže řízení je přerušeno, nekonají se jednání a neběží lhůty podle tohoto zákona. Jestliže se v řízení pokračuje, počínají lhůty běžet znovu.

[²] Jestliže je řízení přerušeno podle § 109, činí soud všechna potřebná opatření, aby byly odstraněny překážky, jež způsobily přerušeni nebo pro které přerušeni trvá. Jakmile odpadne překážka, pro kterou bylo řízení přerušeno, pokračuje soud v řízení i bez návrhu.

[³] Jestliže řízení je přerušeno podle § 110, pokračuje v něm soud na návrh po uplynutí tří měsíců; s výjimkou řízení o rozvod může soud na návrh pokračovat v řízení i před uplynutím této lhůty, jsou-li pro to závažné důvody. Není-li návrh na pokračování v řízení podán do jednoho roku, soud řízení zastaví; usnesení o tom není třeba doručovat.

Spojení věcí

§ 112

[¹] V zájmu hospodárnosti řízení může soud spojit ke společnému řízení věci, které byly u něho

zahájeny a skutkově spolu souvisí nebo se týkají týchž účastníků.

(2) Jsou-li v návrhu na zahájení řízení uvedeny věci, které se ke spojení nehodí, nebo odpadnou-li důvody, pro které byly věci soudem spojeny, může soud některou věc vyloučit k samostatnému řízení.

§ 113

(1) S řízením o rozvod manželství je spojeno řízení o úpravu poměrů manželů k nezletilým dětem z jejich manželství pro dobu po rozvodu.

(2) S řízením o určení otcovství je spojeno řízení o výchově a vyživě nezletilého dítěte.

Příprava jednání

§ 114

(1) Jednání připraví předseda senátu tak, aby bylo možno rozhodnout o věci zpravidla při jediném jednání.

(2) Za tím účelem předseda senátu

- a) zpravidla zjistí stanovisko odpůrce a pokusí se popřípadě předběžně o smírné vyřešení případu, přičemž může požádat o součinnost společenskou organizaci;
- b) zkoumá, zda jsou splněny podmínky řízení, a dbá o odstranění nedostatků a neúplností v návrzích účastníků;
- c) zajistí, aby bylo možno při jednání provést potřebné důkazy, a jestliže je to účelné, může provést důkaz prostřednictvím dožádaného soudu;
- d) činí jiná vhodná opatření.

Jednání

§ 115

(1) K projednání věci samé nařídí předseda senátu jednání, k němuž předvolá účastníky a všechny, jejichž přítomnosti je třeba.

(2) Předvolání musí být účastníkům doručeno tak, aby měli dostatek času k přípravě, zpravidla nejméně pět dnů přede dnem, kdy se jednání má konat.

§ 116

(1) Jednání je veřejné. Soud dbá o to, aby poskytl občanům co nejširší příležitost k účasti na něm. Ve vhodných případech organizuje účast na jednání ve spolupráci se společenskými organizacemi.

(2) Veřejnost může být pro celé jednání nebo pro jeho část vyloučena, jen kdyby veřejné projednání věci ohrozilo státní, hospodářské nebo služební tajemství, důležitý zájem účastníků řízení nebo mravnost. Soud však může v takovém

případě povolit jednotlivým občanům, aby byli při jednání přítomni, ale musí je poučit o trestních následcích porušení tajemství.

(3) I když veřejnost nebyla vyloučena, může soud odepřít přístup k jednání nezletilým a občanům, u nichž je obava, že by mohli rušit důstojný průběh jednání.

§ 117

(1) Jednání řídí předseda senátu, a to tak, aby přispělo k spravedlivému rozhodnutí, aby splnilo výchovný účel a aby probíhalo důstojně a nerušeně. Činí vhodná opatření, aby zajistil splnění účelu jednání a zdárné provedení důkazů; dbá přítom také o to, aby svědci, kteří dosud nebyli vyslechnuti, nebyli přítomni jednání.

(2) Kdo nesouhlasí s opatřením předsedy senátu, které učinil při jednání, může žádat, aby rozhodl senát.

§ 118

(1) Po zahájení jednání přednesou nebo doplní účastníci své návrhy a předseda senátu sdělí výsledky přípravy jednání.

(2) Další průběh jednání určuje předseda senátu podle okolností případu. S jeho souhlasem může zástupce kolektivu pracujících vyjádřit mínění tohoto kolektivu o projednávané věci.

(3) Na závěr mohou účastníci shrnout své návrhy a vyjádřit se k dokazování i k právní stránce věci.

§ 119

(1) Jednání může být odročeno jen z důležitých důvodů, které musí být sděleny. Odročuje-li se jednání, oznámí předseda senátu zpravidla den, kdy se bude konat nové jednání.

(2) Na začátku nového jednání sdělí předseda senátu obsah přednesů a provedených důkazů.

HLAVA DRUHÁ

DOKAZOVÁNÍ

Důkazní povinnost

§ 120

(1) Soud dbá o to, aby skutečný stav věci byl zjištěn co nejúplněji. Rozhoduje, které z navrhaných důkazů je třeba provést, a provede i jiné důkazy, než jsou navrhovány.

(2) Účastníci jsou povinni označit důkazy, jimiž lze objasnit skutečný stav věci.

§ 121

Není třeba dokazovat skutečnosti obecně známé nebo známé soudu z jeho činnosti, jakož

Československé právní předpisy uveřejněné nebo označené ve Sbírce zákonů Československé socialistické republiky.

Provádění aukazu

§ 122

[1] Dokazování provádí soud při jednání.

[2] Je-li to účelné, může být o provedení důkazu dožádán jiný soud nebo předseda senátu může důkaz z pověření senátu provést mimo jednání. Účastníci mají právo být přítomni u takto prováděného dokazování. Jeho výsledky je třeba vždy při jednání sdělit.

[3] Senát může vždy rozhodnout, aby provedené důkazy byly doplněny nebo před ním opakovány.

§ 123

Účastníci mají právo vyjádřit se k návrhům na důkazy a ke všem důkazům, které byly provedeny.

§ 124

Dokazování je třeba provádět tak, aby bylo šetřeno státní, hospodářské a služební tajemství a státem uznávaná povinnost mlčenlivosti. V těchto případech je možno provést výslech jen tehdy, jestliže vyslýchaného zprostil povinnosti zachovat tajemství nebo mlčenlivost příslušný orgán nebo ten, v jehož zájmu má tuto povinnost. To platí přiměřeně i tam, kde se provádí důkaz jinak než výslechem.

Důkazní prostředky

§ 125

Za důkaz mohou sloužit všechny prostředky, jimiž lze zjistit skutečný stav věci, zejména výslech svědků, znalecký posudek, zprávy a vyjádření orgánů a organizací, listiny, ohledání a výslech účastníků. Pokud není způsob provedení důkazu předepsán, určí jej soud.

§ 126

[1] Každý občan je povinen dostavit se na předvolání k soudu a vypovídat jako svědek. Musí vypovědět pravdu a nic nezamlčovat. Výpověď může odepřít jen tehdy, kdyby jí způsobil nebezpečí trestního stíhání sobě nebo osobám blízkým; o důvodnosti odepření výpovědi rozhoduje soud.

[2] Na počátku výslechu je třeba zjistit totožnost svědka a okolnosti, které mohou mít vliv na jeho věrohodnost. Dále je třeba poučit svědka o významu svědecké výpovědi, o jeho právech a povinnostech a o trestních následcích křivé výpovědi.

[3] Předseda senátu vyzve svědka, aby souvisle vylíčil vše, co ví o předmětu výslechu. Pak mu klade otázky potřebné k doplnění a vyjasnění jeho výpovědi. Otázky mohou dávat i členové senátu a se souhlasem předsedy senátu i účastníci a znalci.

§ 127

[1] Závisí-li rozhodnutí na posouzení skutečností, k nimž je třeba odborných znalostí, ustanoví soud po slyšení účastníků znalce. Soud znalce vyslechne; znalci může také uložit, aby posudek vypracoval písemně. Je-li ustanoveno několik znalců, mohou podat společný posudek. Místo výslechu znalce může se soud v odůvodněných případech spokojit písemným posudkem znalce.

[2] Znalecký posudek je možno také dát přezkoumat jiným znalcem, vědeckým ústavem nebo jinou institucí.

[3] Účastníkovi, popřípadě i někomu jinému, může předseda senátu uložit, aby se dostavil ke znalci, předložil mu potřebné předměty, podal mu nutná vysvětlení, podrobil se lékařskému vyšetření, popřípadě zkoušce krve, anebo aby něco vykonal nebo snášel, jestliže to je k podání znaleckého posudku třeba.

[4] Místo posudku znalce lze použít potvrzení nebo odborné vyjádření příslušného orgánu, o jejichž správnosti nemá soud pochybnosti.

§ 128

[1] Jestliže to může přispět k objasnění věci, dotáže se soud národního výboru nebo společenské organizace na jejich stanovisko; národního výboru se soud vždy dotáže na stanovisko, jde-li o posouzení otázek, které se týkají hospodaření s byty.

[2] Orgány a organizace, i když se neúčastní řízení, jsou povinny na dotaz sdělit soudu písemně nebo prostřednictvím pověřeného zástupce skutečností, které mají význam pro řízení a rozhodnutí.

§ 129

[1] Důkaz listinou se provede tak, že ji nebo její část při jednání předseda senátu přečte nebo sdělí její obsah.

[2] Předseda senátu může uložit tomu, kdo má listinu potřebnou k důkazu, aby ji předložil, nebo ji opatří sám od jiného soudu, orgánu nebo organizace.

§ 130

[1] Ohledání předmětu, který je možno dopravit k soudu, provede se při jednání. Za tím účelem může předseda senátu uložit tomu, kdo má potřebný předmět, aby jej předložil.

(2) Jinak se ohledání provádí na místě. Je k němu třeba předvolat ty, kteří se předvolávají k jednání.

§ 131

(1) Nařídí-li soud jako důkaz výslech účastníků, jsou účastníci povinni dostavit se k výslechu; mají vypovědět pravdu a nic nezamlčovat. O tom musí být poučeni.

(2) Ustanovení § 126 odst. 3 se zde použije obdobně.

Hodnocení důkazů

§ 132

Důkazy hodnotí soud podle své úvahy, a to každý důkaz jednotlivě a všechny důkazy v jejich vzájemné souvislosti; přitom pečlivě přihlíží ke všemu, co vyšlo za řízení najevo, včetně toho, co uvedli účastníci.

§ 133

Skutečnost, pro kterou je v zákoně stanovena domněnka, jež připouští důkaz opaku, má soud za prokázanou, pokud v řízení nevyšel najevo opak.

§ 134

Listiny vydané československými soudy nebo jinými státními orgány v mezích jejich pravomoci, jakož i listiny, které jsou zvláštními předpisy prohlášeny za veřejné, potvrzují, že jde o nařízení nebo prohlášení orgánu, který listinu vydal, a není-li dokázán opak, i pravdivost toho, co je v nich osvědčeno nebo potvrzeno.

§ 135

(1) Soud je vázán rozhodnutím příslušných orgánů o tom, že byl spáchán trestný čin, přečin nebo přestupek a kdo je spáchal, jakož i rozhodnutím o osobním stavu.

(2) Jinak otázky, o nichž přísluší rozhodnout jinému orgánu, může soud posoudit sám. Bylo-li však o takové otázce vydáno příslušným orgánem rozhodnutí, soud z něho vychází.

§ 136

Lze-li výši nároků zjistit jen s nepoměrnými obtížemi nebo nelze-li ji zjistit vůbec, určí ji soud podle své úvahy.

Hlava třetí

NÁKLADY ŘÍZENÍ

Druhy nákladů řízení

§ 137

Náklady řízení jsou zejména hotové výdaje účastníků a jejich zástupců, včetně soudního po-

platku, ušlý výdělek účastníků a jejich zákonných zástupců, náklady důkazů, tlumočné a odměna za zastupování, je-li zástupcem advokát.

§ 138

(1) Na návrh může předseda senátu přiznat účastníkovi zcela nebo zčásti osvobození od soudních poplatků, odůvodňují-li to poměry účastníka a nejde-li o svévolné nebo zřejmě bezúspěšné uplatňování nebo bránění práva. Nerozhodne-li předseda senátu jinak, vztahuje se osvobození na celé řízení a má i zpětnou účinnost; poplatky zaplacené před rozhodnutím o osvobození se však nevracejí.

(2) Přiznané osvobození předseda senátu kdykoli za řízení odejme, popřípadě i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka osvobození neodůvodňují, popřípadě neodůvodňovaly.

(3) Byl-li účastník osvobozenému od soudních poplatků ustanoven zástupce, vztahuje se osvobození v rozsahu, v jakém bylo přiznáno, i na hotové výdaje zástupce a na odměnu za zastupování.

§ 139

(1) Svědci mají právo na náhradu hotových výdajů a ušlého výdělku (svědečné). Toto právo zaniká, není-li uplatněno do tří dnů od výslechu nebo ode dne, kdy bylo svědku oznámeno, že k výslechu nedojde. O tom musí soud svědka poučit.

(2) Byl-li podán znalecký posudek, vzniká právo na náhradu hotových výdajů a na odměnu (znalečné). Zvláštní zákon stanoví, komu se znalečné vyplácí.

(3) Ten, komu soud uložil při dokazování nějakou povinnost, zejména aby předložil listinu, má tatáž práva jako svědek, není-li účastníkem. Musí je uplatnit za týchž podmínek jako svědek.

Placení nákladů řízení

§ 140

(1) Každý účastník platí náklady řízení, které vznikají jemu osobně, a náklady svého zástupce. Společně náklady platí účastníci podle poměru účastnění na věci a na řízení.

(2) Účastní-li se řízení prokurátor, národní výbor nebo společenská organizace, platí své hotové výdaje.

(3) Je-li ustanoven zástupcem advokát, platí jeho hotové výdaje advokátní organizace.

§ 141

(1) Soud může uložit účastníkovi, u něhož nejsou podmínky pro osvobození od soudních poplat-

ků, aby složil zálohu na náklady důkazu, který navrhl nebo který nařídil soud o skutečnostech jím uvedených anebo v jeho zájmu.

{2} Náklady důkazů, které nejsou kryty zálohou, jakož i hotové výdaje ustanoveného zástupce, který není advokátem, a náklady spojené s tím, že účastník jedná ve své mateřštině, platí stát.

Náhrada nákladů řízení

§ 142

{1} Účastníku, který měl ve věci plný úspěch, přizná soud náhradu nákladů potřebných k účelnému uplatňování nebo bránění práva proti účastníku, který ve věci úspěch neměl.

{2} Měl-li účastník ve věci úspěch jen částečný, soud náhradu nákladů poměrně rozdělí, popřípadě vysloví, že žádný z účastníků nemá na náhradu nákladů právo.

{3} I když měl účastník ve věci úspěch jen částečný, může mu soud přiznat plnou náhradu nákladů řízení, měl-li neúspěch v poměrně nepatrné části nebo záviselo-li rozhodnutí o výši plnění na znaleckém posudku nebo na úvaze soudu.

§ 143

Odpůrce, který neměl úspěch ve věci, má právo na náhradu nákladů řízení proti navrhovateli, jestliže svým chováním nezavdal příčinu k podání návrhu na zahájení řízení.

§ 144

Účastníci nemají právo na náhradu nákladů řízení o rozvod nebo neplatnost manželství anebo určení, zda tu manželství je či není. Soud však může přiznat i náhradu těchto nákladů nebo jejich části, odůvodňují-li to okolnosti případu nebo poměry účastníků.

§ 145

Účastníku, jemuž soud přizná náhradu nákladů řízení, přizná i náhradu nákladů předběžného opatření a zajištění důkazů.

§ 146

{1} Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení podle jeho výsledku, jestliže řízení

- a) mohlo být zahájeno i bez návrhu;
- b) skončilo smírem, pokud v něm nebylo o náhradě nákladů ujednáno něco jiného;
- c) bylo zastaveno.

{2} Jestliže některý z účastníků zavinil, že řízení muselo být zastaveno, je povinen hradit jeho náklady. Byl-li však pro chování odpůrce vzat zpět návrh, který byl podán důvodně, je povinen hradit náklady řízení odpůrce.

§ 147

{1} Účastníku nebo jeho zástupci může soud uložit, aby hradili náklady řízení, které by jinak nebyly vznikly, jestliže je způsobili svým zaviněním nebo jestliže tyto náklady vznikly náhodou, která se jim přihodila; způsobil-li tyto náklady advokát, uloží soud jejich náhradu advokátní organizaci.

{2} Soud může uložit svědkům, znalcům nebo těm, kteří při dokazování měli nějakou povinnost, jestliže zavinili náklady řízení, které by jinak nebyly vznikly, aby je nahradili účastníkům.

§ 148

{1} Stát má podle výsledků řízení proti účastníkům právo na náhradu nákladů řízení, které platil, pokud u nich nejsou předpoklady pro osvobození od soudních poplatků.

{2} Soud může uložit svědkům, znalcům nebo těm, kteří při dokazování měli nějakou povinnost, aby nahradili státu náklady řízení, které by jinak nebyly vznikly, jestliže je zavinili.

§ 149

{1} Zastupoval-li účastníka, jemuž byla přisouzena náhrada nákladů, advokát, je ten, jemuž byla uložena náhrada nákladů řízení, povinen ji zaplatit advokátní organizaci.

{2} Má-li účastník zastoupený ustanoveným advokátem právo na náhradu nákladů řízení, přizná soud advokátní organizaci i odměnu za zastupování.

§ 150

Jsou-li tu důvody hodné zvláštního zřetele, nemusí soud výjimečně náhradu nákladů řízení zcela nebo zčásti přiznat.

Rozhodnutí o nákladech řízení

§ 151

{1} O povinnosti k náhradě nákladů řízení rozhoduje soud bez návrhu, a to zpravidla v rozhodnutí, jímž se řízení u něho končí. O právech podle § 139 rozhoduje předseda senátu.

{2} I když bylo o náhradě nákladů řízení rozhodnuto samostatným usnesením, běží lhůta k plnění vždy až od právní moci rozhodnutí, jímž byla náhrada nákladů řízení přiznána.

[³] Náklady řízení určí soud podle sazebníků a podle zásad platných pro náhradu mzdy a hoto- vých výdajů. Určit výši nákladů může i předseda senátu až v písemném vyhotovení rozhodnutí.

Hlava čtvrtá

ROZHODNUTÍ

Rozsudek

§ 152

[¹] Rozsudkem rozhoduje soud o věci samé.

[²] Rozsudkem má být rozhodnuto o celé pro- jednávané věci. Jestliže to však je účelné, může soud rozsudkem rozhodnout nejdříve jen o její části nebo jen o jejím základu.

§ 153

[¹] Soud rozhoduje na základě skutečného stavu věci.

[²] Soud může překročit návrhy účastníků a přisoudit více, než čeho se domáhají, jen tehdy, jestliže řízení bylo možno zahájit i bez návrhu, nebo jestliže z právního předpisu vyplývá určitý způsob vypořádání vztahu mezi účastníky.

§ 154

[¹] Pro rozsudek je rozhodující stav v době jeho vyhlášení.

[²] Jde-li o opětuující se dávky, lze uložit po- vinnost i k plnění dávek, které se stanou splatnými teprve v budoucnu.

§ 155

Obsah rozhodnutí ve věci samé vysloví soud ve výroku rozsudku. Ve výroku také rozhodne o po- vinnosti k náhradě nákladů řízení, pokud se o ní nerozhoduje samostatně.

§ 156

[¹] Rozsudek se vyhláší vždy veřejně; vy- blašuje jej předseda senátu jménem republiky. Uvede přitom výrok rozsudku spolu s odůvodně- ním a poučením o odvolání a o možnosti výkonu rozhodnutí.

[²] Rozsudek se vyhláší zpravidla hned po skončení jednání, které rozsudku předcházelo; ne- ní-li to možné, soud k vyhlášení rozsudku odročí jednání nejdéle na dobu tří dnů. Ustanovení § 119 odst. 2 se v tomto případě nepoužije.

[³] Jakmile soud vyhlásí rozsudek, je jím vázán.

§ 157

[¹] V písemném vyhotovení rozsudku se po slovech „Jménem republiky“ uvede označení sou-

du, jména a příjmení soudců, přesné označení účastníků, jména jejich zástupců, účast prokuráto- ra, národního výboru nebo společenské organizace, označení projednávané věci, znění výroku, odů- vodnění, poučení o odvolání, poučení o možnosti výkonu rozhodnutí a den a místo vyhlášení.

[²] V odůvodnění rozsudku uvede soud pod- statný obsah přednesů, stručně a jasně vyloží, které skutečnosti má prokázány a které nikoliv, o které důkazy opřel svá skutková zjištění a ja- kými úvahami se při hodnocení důkazů řídil, proč neprovedl i další důkazy, a posoudí zjištěný skut- kový stav podle příslušných ustanovení, jichž po- užil.

[³] V zájmu výchovného působení rozsudku dbá soud o to, aby odůvodnění rozsudku bylo pře- svědčivé a zabývalo se i příčinami sporu.

§ 158

[¹] Písemné vyhotovení rozsudku podepisuje předseda senátu. Nemůže-li je podepsat, podepíše je jiný člen senátu a důvod se na písemném vyho- tovení poznamená.

[²] Stejnopis písemného vyhotovení rozsudku se doručuje účastníkům, popřípadě jejich zástup- cům do vlastních rukou.

§ 159

[¹] Doručený rozsudek, který již nelze na- padnout odvoláním, je v právní moci.

[²] Výrok pravomocného rozsudku je závazný pro účastníky a pro všechny orgány; je-li jím roz- hodnuto o osobním stavu, je závazný pro každého.

[³] Jakmile bylo o věci pravomocně rozhod- nuto, nemůže být projednávána znovu.

§ 160

[¹] Uložil-li soud v rozsudku povinnost, je třeba ji splnit do tří dnů od právní moci rozsud- ku; soud může určit lhůtu delší nebo stanovit, že peněžité plnění se může stát ve splátkách, jejichž výši a podmínky splatnosti určí.

[²] Odsoudil-li soud k opětuujícímu se plnění v budoucnu splatných dávek, je třeba je plnit, jak- mile se podle rozsudku stanou splatnými.

[³] Odsoudil-li soud k vystěhování z bytu, za který je nutno poskytnout náhradu, je účastník po- vinen vystěhovat se teprve, až mu bude přidělen náhradní byt, popřípadě náhradní ubytování tam, kde stačí poskytnout náhradní ubytování.

§ 161

[¹] Rozsudek je vykonatelný, jakmile uplyne lhůta k plnění.

(2) Není-li v rozsudku uložena povinnost k plnění, je rozsudek vykonatelný, jakmile nabyl právní moci.

(3) Právomocné rozsudky ukládající prohlášení vůle nahrazují toto prohlášení.

§ 162

(1) U rozsudků předběžně vykonatelných běží lhůta k plnění od jejich doručení.

(2) Předběžně vykonatelné jsou rozsudky odsuzující k plnění výživného nebo pracovní odměny za poslední tři měsíce před vyhlášením rozsudku.

(3) Na návrh může soud předběžnou vykonatelnost rozsudku vyslovit, a to ve výroku rozsudku, jestliže by jinak účastníku hrozilo nebezpečí těžko nahraditelné nebo značné újmy.

§ 163

(1) Rozsudek odsuzující k plnění v budoucnu splatných dávek nebo k plnění ve splátkách je možno na návrh změnit, jestliže se podstatně změnila okolnosti, které jsou rozhodující pro výši a další trvání dávek nebo splátek. Změna rozsudku je přípustná od doby, kdy došlo ke změně poměrů.

(2) Rozsudky o výchově a výživě nezletilých dětí a o omezení rodičovských práv lze změnit i bez návrhu, změní-li se poměry.

§ 164

Předseda senátu opraví v rozsudku kdykoliv i bez návrhu chyby v psaní a v počtech, jakož i jiné zřejmé nesprávnosti. Týká-li se oprava výroku rozhodnutí, vydá o tom předseda senátu opravné usnesení, které doručí účastníkům; přitom může odložit vykonatelnost rozsudku na dobu, pokud opravné usnesení nenabude právní moci.

§ 165

(1) Pokud odůvodnění rozsudku nemá podklad ve zjištění skutkového stavu, může účastník před tím, než rozsudek nabude právní moci, navrhnout, aby odůvodnění bylo opraveno.

(2) Nevyhoví-li soud prvního stupně návrhu, předloží věc odvolacímu soudu, který o opravě rozhodne.

(3) O opravě důvodů rozhoduje senát usnesením. Jednání není třeba nařizovat.

§ 166

(1) Nerozhodl-li soud v rozsudku o některé části předmětu řízení, o nákladech řízení nebo o předběžně vykonatelnosti, může účastník do patnácti dnů od doručení rozsudku navrhnout jeho doplnění. Soud může rozsudek, který nenabyl právní moci, doplnit i bez návrhu.

(2) Doplnění učiní soud doplňujícím rozsudkem, pro nějž platí obdobně ustanovení o rozsudku. Nevyhoví-li soud návrhu účastníka na doplnění rozsudku, usnesením návrh zamítne.

(3) Návrh na doplnění se nedotýká právní moci ani vykonatelnosti výroků původního rozsudku.

Usnesení

§ 167

(1) Nestanoví-li zákon jinak, rozhoduje soud usnesením. Usnesením se rozhoduje zejména o podmínkách řízení, o zastavení nebo přerušení řízení, o změně návrhu, o vzetí návrhu zpět, o smíru, o nákladech řízení, jakož i o věcech, které se týkají vedení řízení.

(2) Není-li dále stanoveno jinak, užije se na usnesení přiměřeně ustanovení o rozsudku.

§ 168

(1) Usnesení vyhlašuje předseda senátu přítomným účastníkům.

(2) Usnesení doručí soud účastníkům, je-li proti němu odvolání nebo jestliže to je třeba pro vedení řízení anebo jde-li o usnesení, kterým se účastníkům ukládá nějaká povinnost.

§ 169

(1) V písemném vyhotovení usnesení se uvede, který soud je vydal, dále označení účastníků a věci, výrok, odůvodnění, poučení o odvolání a den a místo vydání usnesení.

(2) Písemné vyhotovení usnesení, kterým se zcela vyhovuje návrhu, jemuž nikdo neodporoval, nebo usnesení, které se týká vedení řízení, nemusí obsahovat odůvodnění.

(3) Jestliže se usnesení nedoručuje, stačí v písemném vyhotovení uvést výrok a den vydání.

§ 170

(1) Soud je vázán usnesením, jakmile je vyhlásil; nedošlo-li k vyhlášení, jakmile bylo doručeno, a není-li třeba doručovat, jakmile bylo vyhotoveno.

(2) Usnesením, kterým se upravuje vedení řízení, není však soud vázán.

§ 171

(1) Lhůta k plnění počíná běžet od doručení usnesení; jejím uplynutím je usnesení vykonatelné.

(2) Nebyla-li v usnesení uložena povinnost k plnění, je usnesení vykonatelné, jakmile bylo doručeno, a není-li třeba doručovat, jakmile bylo vyhlášeno nebo vyhotoveno.

[³] Je-li usnesení podle zákona nebo podle rozhodnutí soudu vykonatelné až po právní moci, běží lhůta k plnění až od právní moci usnesení.

Platební rozkaz

§ 172

[¹] Předseda senátu může vydat bez slyšení odpůrce platební rozkaz, požádá-li o to navrhovatel, který uplatňuje právo na zaplacení peněžité částky nepřevyšující 5000 Kčs nebo právo na zaplacení peněžité částky, která se opírá o výpis z knih tuzemského peněžního ústavu, vyplývá-li uplatněné právo ze skutečností uvedených navrhovatelem. V platebním rozkaze odpůrci uloží, aby do patnácti dnů od doručení platebního rozkazu navrhovateli zaplatil uplatněnou pohledávku a náklady řízení nebo aby v téže lhůtě podal odpor u soudu, který platební rozkaz vydal.

[²] Platební rozkaz nelze vydat

- a) jde-li o věc, ve které má jednat a rozhodovat senát;
- b) není-li znám pobyt odpůrce nebo kdyby měl být platební rozkaz doručen do ciziny;
- c) není-li k návrhu přiložen doklad o tom, že odpůrce byl o zaplacení upomenut.

[³] Nevydá-li předseda senátu platební rozkaz, nařídí jednání.

§ 173

[¹] Platební rozkaz je třeba doručit odpůrci do vlastních rukou, náhradní doručení je vyloučeno.

[²] Nelze-li platební rozkaz doručit, předseda senátu jej usnesením zruší.

§ 174

[¹] Platební rozkaz, proti němuž nebyl podán odpor, má účinky pravomocného rozsudku.

[²] Podá-li odpůrce včas odpor, ruší se tím celý platební rozkaz a předseda senátu nařídí jednání. Opravným prostředkem jen proti výroku o nákladech řízení je však i zde odvolání.

[³] Pozdě podaný odpor předseda senátu usnesením zamítne; pro nedostatek odůvodnění nelze odpor zamítnout.

§ 175

[¹] Předloží-li navrhovatel v prvopisu směnku nebo šek, o jejichž pravosti není důvodu pochybovat, a další listiny nutné k uplatnění práva, vydá na jeho návrh předseda senátu směnečný (šekový) platební rozkaz, v němž odpůrci uloží, aby do tří dnů zaplatil požadovanou částku a náklady řízení nebo aby v téže lhůtě podal námítky, v nichž musí uvést vše, co proti platebnímu rozkazu namítá. Směnečný (šekový) platební rozkaz musí být do-

ručen do vlastních rukou odpůrce. Nelze-li návrhu na vydání platebního rozkazu vyhovět, nařídí předseda senátu jednání.

[²] Nepodá-li odpůrce včas námítky nebo vezme-li je zpět, má směnečný (šekový) platební rozkaz účinky pravomocného rozsudku. Pozdě podané námítky nebo námítky, které neobsahují odůvodnění, předseda senátu zamítne.

[³] Podá-li odpůrce včas námítky, nařídí předseda senátu k jejich projednání jednání; k námítkám později vzneseným však již nelze přihlížet. V rozsudku soud vysloví, zda směnečný (šekový) platební rozkaz ponechává v platnosti nebo zda ho zrušuje a v jakém rozsahu. Opravným prostředkem jen proti výroku o nákladech řízení je odvolání.

Hlava pátá

ZVLÁŠTNÍ USTANOVENÍ

Péče soudu o nezletilé

§ 176

[¹] Ve věcech péče o nezletilé rozhoduje senát o výchově a výživě nezletilých dětí, o styku rodičů s nimi, o omezení nebo zbavení rodičovských práv, o schválení důležitých úkonů nezletilého a o záležitostech nezletilého, o nichž se rodiče nemohou dohodnout.

[²] O ostatních věcech péče o nezletilé, zejména o ustanovení opatrovníka, o opatřeních při dohledu na činnost opatrovníka a při správě majetku takto zastoupeného nezletilého, jakož i o běžných opatřeních, týkajících se péče o nezletilého, rozhoduje předseda senátu.

[³] Ve věcech péče o nezletilé rozhoduje senát také o prodloužení ústavní výchovy po dosažení zletilosti a o zrušení takového opatření.

§ 177

[¹] Není-li příslušný soud znám nebo nemůže-li včas zakročit, zakročí soud, v jehož obvodu se nezletilý zdržuje. Jakmile však je to možné, postoupí věc soudu příslušnému.

[²] Změní-li se okolnosti, podle nichž se posuzuje příslušnost, může příslušný soud přenést svou příslušnost na jiný soud, jestliže je to v zájmu nezletilého. Nesouhlasí-li tento soud s přenesením příslušnosti, rozhodne jeho nadřízený soud.

§ 178

[¹] Soud vede rodiče, popřípadě opatrovníky nezletilých, k řádnému plnění povinností při péči o nezletilého. Vyřizuje podněty a upozornění občanů a organizací stran výchovy nezletilého a činí vhodná opatření.

[2] O vhodnosti a účelnosti navržených nebo zamýšlených opatření soud zpravidla zjistí názor národního výboru, společenské organizace nebo i jednotlivých občanů, kteří jsou obeznámeni s poměry. Jestliže to je vhodné, vyslechne o nich i nezletilého.

§ 179

Je-li k platnosti právního úkonu, který učinil zákonný zástupce za nezletilého, třeba schválení soudu, soud jej schválí, jestliže to je v zájmu nezletilého.

§ 180

[1] Soudem ustanovený opatrovník nezletilého složí do rukou předsedy senátu slib, že bude řádně vykonávat své povinnosti a že bude přitom dbát pokynů soudu. Po složení slibu mu předseda senátu vydá listinu obsahující pověření k výchově a zastupování dítěte a vymezení rozsahu práv a povinností vyplývajících z tohoto pověření.

[2] Soud dohlíží na správu majetku nezletilého zastoupeného opatrovníkem a činí nutná a vhodná opatření ke zjištění a zajištění jeho majetku.

[3] Opatrovník předloží soudu po skončení zastupování závěrečný účet ze správy majetku; soud mu může též uložit, aby mu během zastupování podával pravidelné zprávy o své činnosti.

Řízení o osvojení

§ 181

[1] Účastníky řízení jsou osvojované dítě, jeho rodiče, osvojitel a jeho manžel.

[2] Rodiče osvojovaného dítěte však nejsou účastníky řízení, jestliže jsou zbaveni rodičovských práv nebo jestliže nemají způsobilost k právním úkonům, jakož i v případech, kdy není třeba k osvojení jejich souhlasu, ačkoli jsou zákonnými zástupci osvojovaného dítěte.

[3] Manžel osvojitele není účastníkem řízení, není-li k osvojení třeba jeho souhlasu.

§ 182

[1] Osvojované dítě soud vyslechne, jen jestliže toto dítě je s to pochopit význam osvojení a výslech není v rozporu s jeho zájmem. Nemá-li být osvojované dítě vyslechnuto, nepředvolává se k jednání.

[2] Ostatní účastníky musí soud vždy vyslechnout, a to podle možnosti osobně.

§ 183

[1] Na základě lékařského vyšetření zjistí soud, zda zdravotní stav osvojovaného dítěte i osvojitele se nepříčí účelu osvojení. S výsledky šetření seznámí soud účastníky

[2] Účastníky poučí soud o významu osvojení z hlediska zájmu společnosti i z hlediska zájmu osvojovaného dítěte, jakož i o tom, jaké povinnosti má osvojitel.

§ 184

V rozsudku, jímž se vyslovuje osvojení, uvede soud i příjmení, které osvojenec bude mít.

§ 185

O zrušení osvojení platí přiměřeně ustanovení § 181 až 184. Návrh však může podat i osvojenec.

Řízení o způsobilosti k právním úkonům

§ 186

[1] Návrh na zahájení řízení o způsobilosti k právním úkonům (zbavení, omezení nebo vrácení způsobilosti k právním úkonům) může podat i lékař zdravotnické zařízení, které je v takovém případě účastníkem řízení.

[2] Nepodal-li návrh na zahájení řízení státní orgán nebo zdravotnické zařízení, může soud uložit navrhovateli, aby do přiměřené lhůty předložil lékařské vysvědčení o duševním stavu vyšetřovaného; není-li v této lhůtě lékařské vysvědčení předloženo, soud zastaví řízení.

[3] Návrh na vrácení způsobilosti k právním úkonům může podat i ten, kdo byl zbaven způsobilosti k právním úkonům. Jestliže však soud jeho návrh zamítl a nelze-li očekávat zlepšení jeho stavu, může soud rozhodnout, že mu toto právo po přiměřenou dobu, nejdéle však po dobu tří let, nepřísluší.

§ 187

[1] Tomu, o jehož způsobilost k právním úkonům jde, ustanoví předseda senátu opatrovníka pro řízení.

[2] Od výslechu vyšetřovaného může soud upustit, nelze-li tento výslech provést vůbec nebo bez újmy pro zdravotní stav vyšetřovaného.

[3] O zdravotním stavu vyšetřovaného vyslechne soud vždy znalce. Na návrh znalce může soud nařídít, aby vyšetřovaný byl po dobu nejvýše tří měsíců vyšetřován ve zdravotnickém zařízení, jestliže je to nezbytně třeba k vyšetření zdravotního stavu.

§ 188

[1] Jsou-li sice podmínky pro omezení způsobilosti k právním úkonům pro nadměrné užívání alkoholických nápojů nebo omamných prostředků či jedů, ale lze-li očekávat, že se stav vyšetřovaného zlepší, může soud přerušit řízení na dobu, kte-

rou zároveň určí; přitom může rozhodnout, že vyšetřovaný je povinen se podrobit potřebnému léčení.

(2) Před uplynutím určené doby pokračuje soud v řízení jen tehdy, ukáže-li se, že nedochází ke zlepšení.

§ 189

(1) Z důvodů vhodnosti nemusí předseda senátu nařizovat jednání.

(2) Soud může rozhodnout, že upustí od doručení rozhodnutí o způsobilosti k právním úkonům, jestliže doručení by na adresáta mohlo pro jeho duševní poruchu působit nepříznivě nebo jestliže adresát není s to význam rozhodnutí pochopit.

§ 190

Vydaný rozsudek soud zruší, jestliže se později ukáže, že pro zbavení nebo omezení způsobilosti k právním úkonům nebyly podmínky.

§ 191

(1) Náklady řízení platí stát. Lze-li to spravedlivě žádat, přizná soud státu jejich náhradu proti tomu, o jehož způsobilost k právním úkonům v řízení šlo.

(2) Ten, kdo podá zjevně bezdůvodný návrh na zbavení nebo omezení způsobilosti k právním úkonům, je povinen nahradit újmy, které vyšetřovanému, jeho zástupci a státu řízením vznikly.

Řízení opatrovnické

§ 192

(1) Předseda senátu je povinen postarat se o to, aby byl ustanoven opatrovník osobám, které ho podle zákona musí mít.

(2) V usnesení, kterým soud ustanovuje opatrovníka, uvede i rozsah opatrovnických práv a povinností.

§ 193

Ustanovení § 176 až 180, pokud se vztahují na opatrovnictví nad nezletilým, platí zde obdobně.

Řízení o povolení uzavřít manželství

§ 194

(1) O povolení uzavřít manželství rozhoduje soud na návrh, k němuž je oprávněn ten, který hodlá manželství uzavřít.

(2) Ten, kdo hodlá uzavřít manželství a jeho zákonní zástupci, jsou účastníky řízení. Před rozhodnutím je třeba vyslechnout toho, kdo hodlá uzavřít manželství, v nepřítomnosti jiných osob o tom, zda skutečně chce vstoupit do manželství,

a vyslechnout i toho, s kým má být manželství uzavřeno.

(3) Rozsudek, kterým se povoluje uzavřít manželství, musí obsahovat i přesné označení toho, s kým má být manželství uzavřeno.

Řízení o prohlášení za mrtvého

§ 195

(1) Návrh může podat, kdo má na věci právní zájem.

(2) Uzná-li soud, že podle údajů návrhu tu jsou podmínky pro prohlášení nezvěstného za mrtvého, ustanoví nezvěstnému opatrovníka.

§ 196

(1) Soud vyhláškou nebo jiným vhodným způsobem vyzve nezvěstného, aby se do jednoho roku přihlásil, a každého, kdo o něm ví, aby o něm podal v téže lhůtě zprávu soudu, nebo opatrovníku, popřípadě zástupci nezvěstného, uvedenému ve vyhlášce. Zároveň soud provede všechna potřebná šetření o nezvěstném.

(2) Ve vyhlášce uvede soud podstatné okolnosti případu a oznámí, že po uplynutí lhůty uvedené ve vyhlášce rozhodne o prohlášení za mrtvého, jestliže se nezvěstný nepřihlásí nebo nedojde-li zpráva o tom, že je naživu. Lhůtu určí soud na jeden rok od uveřejnění vyhlášky. Ve vyhlášce je nutno uvést den, kdy lhůta končí.

§ 197

Zjistí-li soud během řízení, že nejsou splněny podmínky prohlášení za mrtvého, zastaví řízení.

§ 198

Po uplynutí lhůty určené ve vyhlášce vydá soud rozsudek o prohlášení za mrtvého. Uvede v něm den, který platí za den smrti nezvěstného, popřípadě den, který nezvěstný nepřežil.

§ 199

(1) Zjistí-li soud, že ten, kdo byl prohlášen za mrtvého, je naživu nebo žil v den, od kterého dosud neuplynula doba přiměřená k tomu, aby nezvěstný mohl být prohlášen za mrtvého, zruší své rozhodnutí o prohlášení za mrtvého.

(2) Na návrh účastníka nebo prokurátora opraví soud den, který je uveden v jeho rozhodnutí jako den smrti, zjistí-li dodatečně, že ten, kdo byl prohlášen za mrtvého, zemřel jiného dne nebo se toho dne nemohl dožít, anebo jej přežil.

§ 200

Je-li jisto, že občan zemřel, ale jeho smrt nelze prokázat stanoveným způsobem, vydá soud rozhodnutí, kterým prohlásí občana za mrtvého.

ČÁST ČTVRTÁ

OPRAVNĚ PROSTŘEDKY

Hlava první

ODVOLÁNÍ

Podání odvolání

§ 201

Odvoláním lze napadnout rozhodnutí soudu prvního stupně, pokud to zákon nevyklučuje.

§ 202

[¹] Odvolání není přípustné proti usnesení, jímž

- a) se upravuje vedení řízení;
- b) byl k řízení přibrán další účastník;
- c) bylo zahájeno řízení bez návrhu;
- d) bylo vráceno podání k opravě;
- e) bylo prominuto zmeškání lhůty;
- f) byla připuštěna změna návrhu nebo vzetí návrhu zpět;
- g) bylo rozhodnuto o svědečném nebo o nárocích podle § 139 odst. 3,
- h) byl schválen smír.

[²] Odvolání jen proti důvodům rozhodnutí není přípustné.

§ 203

Odvolání může podat účastník, jakož i prokurátor, národní výbor a společenská organizace.

§ 204

[¹] Odvolání se podává do patnácti dnů od doručení rozhodnutí u soudu, proti jehož rozhodnutí směřuje. Bylo-li vydáno opravné usnesení, běží tato lhůta znovu od doručení opravného usnesení. Prokurátor, národní výbor nebo společenská organizace, jestliže dosud nevstoupili do řízení, mohou odvolání podat, dokud běží lhůta některému z účastníků.

[²] Odvolání je podáno včas také tehdy, jestliže bylo podáno po uplynutí patnáctidenní lhůty proto, že se odvolatel řídil nesprávným poučením soudu o odvolání. Neobsahuje-li rozhodnutí poučení o odvolání nebo obsahuje-li nesprávné poučení o tom, že odvolání není přípustné, lze podat odvolání do tří měsíců od doručení.

[³] Prominutí zmeškání lhůty k odvolání není přípustné, jde-li o odvolání proti rozsudku, kterým bylo vysloveno, že se manželství rozvádí, že je neplatné nebo že není. V těchto případech také neplatí ustanovení odstavce 2 věty druhé.

§ 205

[¹] V odvolání má být vedle obecných náležitostí (§ 42 odst. 3) uvedeno, proti kterému rozhodnutí směřuje, v čem je spatřována nesprávnost tohoto rozhodnutí nebo postupu soudu a čeho se odvolatel domáhá.

[²] V odvolání je možno uvést nové skutečnosti a důkazy.

§ 206

[¹] Podá-li ten, kdo je k tomu oprávněn, včas odvolání, nenabývá rozhodnutí právní moci, dokud o odvolání pravomocně nerozhodne odvolací soud.

[²] Bylo-li však rozhodnuto o několika právech se samostatným skutkovým základem nebo týká-li se rozhodnutí několika účastníků, z nichž každý jedná v řízení sám za sebe (§ 91 odst. 1) a odvolání se výslovně vztahuje jen na některá práva nebo na některé účastníky, není právní moc výroku, který není napaden, odvoláním dotčena. To neplatí v případech, kdy na rozhodnutí o napadeném výroku je závislý výrok, který odvoláním nebyl výslovně dotčen, nebo jestliže z právního předpisu vyplývá určitý způsob vypořádání vztahu mezi účastníky.

[³] Právní moc ostatních výroků není dotčena také tehdy, jestliže odvolání směřuje pouze proti výroku o nákladech řízení, o příslušenství pohledávky, o její splatnosti nebo o předběžné vykonatelnosti rozsudku.

Vzdání se odvolání a jeho vzetí zpět

§ 207

[¹] Vzdát se odvolání je možno jedině vůči soudu, a to až po vyhlášení rozhodnutí.

[²] Dokud o odvolání nebylo rozhodnuto, je možno vzít je zpět. Odvolací soud vždy rozhodne, zda vzetí odvolání zpět připouští; nepřipustí je, přičít-li se právním předpisům nebo zájmům společnosti. Vzal-li někdo odvolání zpět, nemůže je podat znovu.

§ 208

Je-li návrh na zahájení řízení vzat zpět, když již rozhodl soud prvního stupně, ale jeho rozhodnutí není dosud v právní moci, rozhoduje o připuštění zpětvzetí odvolací soud. Je-li návrh vzat zpět účinně, odvolací soud zruší rozhodnutí soudu prvního stupně a zastaví řízení.

Úkony soudu prvního stupně**§ 209**

Předseda senátu soudu prvního stupně dbá o odstranění vad odvolání. Neždaří-li se mu vadu odstranit nebo má-li za to, že odvolání je podáno opožděně nebo tím, kdo k němu není oprávněn, nebo že není přípustné, předloží věc po uplynutí odvolací lhůty se zprávou o tom odvolacímu soudu.

§ 210

(1) Nejde-li o případ uvedený v § 209, doručí předseda senátu odvolání, které směřuje proti rozsudku, ostatním účastníkům.

(2) Je-li to třeba, vyšetří předseda senátu, zda jsou splněny podmínky řízení, opatří zprávy a listiny, jichž se odvolatel dovolává, a provede i jiná podobná šetření.

(3) Jakmile všem účastníkům uplyne lhůta k podání odvolání a jakmile jsou provedena šetření podle odstavce 2, předloží předseda senátu věc odvolacímu soudu.

§ 210a

Usnesení o povinnosti zaplatit soudní poplatky nebo usnesení, z něhož nenabyla dosud práva osoba jiná než odvolatel, nebo usnesení, kterým bylo uloženo pořádkové opatření (§ 53), může k odvolání změnit přímo soud prvního stupně, pokud odvolání v celém rozsahu vyhoví.

Řízení u odvolacího soudu**§ 211**

Pro řízení u odvolacího soudu platí přiměřeně ustanovení o řízení před soudem prvního stupně, pokud není stanoveno něco jiného.

§ 212

(1) Odvolací soud projedná věc v mezích, ve kterých se odvolatel domáhá přezkoumání rozhodnutí. Tímto rozsahem není vázán

- a) ve věcech, v nichž lze zahájit řízení bez návrhu,
- b) v případech, kdy na rozhodnutí o napadeném výroku je závislý výrok, který odvoláním nebyl dotčen,
- c) v případech, kde jde o taková společná práva nebo povinnosti, že se rozhodnutí musí vztahovat na všechny účastníky, kteří vystupují na jedné straně, a kde platí úkony jednoho z nich i pro ostatní (§ 91 odst. 2), třebaže odvolání podal jen některý z účastníků,
- d) jestliže z právního předpisu vyplývá určitý způsob vypořádání vztahu mezi účastníky.

(2) K vadám řízení před soudem prvního stupně přihlíží odvolací soud jen pokud, pokud mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci.

(3) Odvolací soud může rozhodnutí soudu prvního stupně zrušit, i když je navrhována jeho změna, a naopak.

(4) Účastníci mohou odvolací návrhy i odvolací důvody bez souhlasu soudu měnit.

§ 213

(1) Odvolací soud není vázán skutkovým stavem, jak jej zjistil soud prvního stupně.

(2) Odvolací soud může opakovat dokazování nebo je i doplnit, nejde-li o rozsáhlejší doplnění a lze-li je provést bez průtahů. Dokazování doplní buď sám nebo prostřednictvím soudu prvního stupně, anebo soudu dožádaného.

§ 214

(1) K projednání odvolání nařídí předseda senátu odvolacího soudu jednání.

(2) Jednání není třeba nařizovat, jestliže

- a) se zamítá odvolání podle § 218;
- b) se zastavuje nebo přerušuje řízení;
- c) odvolání směřuje proti usnesení;
- d) jde o rozhodnutí o způsobilosti k právním úkonům nebo o prohlášení za mrtvého;
- e) se zrušuje rozhodnutí podle § 221 odst. 1;
- f) odvolání se týká toliko nákladů řízení, příslušenství pohledávky nebo její splatnosti anebo předběžné vykonatelnosti rozsudku;
- g) odvolání směřuje proti rozsudku, kterým bylo rozhodnuto jen o výživě nezletilého dítěte.

§ 215

Na začátku jednání podá předseda nebo pověřený člen senátu zprávu o dosavadním průběhu řízení. Potom se vyjádří účastníci a přednesou své návrhy.

§ 216

(1) Ustanovení § 92 pro odvolací řízení neplatí.

(2) Není důvodem pro přerušování řízení, jestliže se účastníci nedostaví k jednání u odvolacího soudu.

§ 217

Zmešká-li účastník z omluvitelných důvodů jednání u odvolacího soudu, při němž byl vynesena rozsudek, a byl-li proto vyloučen z důležitého přednesu o věci, může soud na návrh účastníka usnesením zrušit vyneseny rozsudek a rozložit znovu; takový návrh je třeba podat do patnácti dnů po odpadnutí překážky, pro kterou účastník jedná.

ní zmeškal, nejdéle však do tří měsíců od právní moci rozsudku. Není však možno zrušit rozhodnutí, u nichž je vyloučena obnova řízení.

Rozhodnutí o odvolání

§ 218

(1) Odvolací soud zamítne odvolání, které

- a) bylo podáno opožděně;
- b) bylo podáno někým, kdo k odvolání není oprávněn;
- c) směřuje proti rozhodnutí, proti němuž není odvolání přípustné.

(2) Jako opožděné nemůže být zamítnuto odvolání, které bylo ve lhůtě podáno u odvolacího soudu nebo do protokolu u nepříslušného okresního soudu.

§ 219

Odvolací soud rozhodnutí potvrdí, je-li věcně správné.

§ 220

(1) Odvolací soud změní rozhodnutí, jestliže soud prvního stupně rozhodl nesprávně, ačkoli správně zjistil skutkový stav.

(2) Odvolací soud může změnit rozhodnutí i tehdy, jestliže po doplnění dokazování je skutečný stav věci zjištěn tak, že je možno o věci rozhodnout.

§ 221

(1) Nejsou-li podmínky ani pro potvrzení, ani pro změnu rozsudku, soud rozhodnutí zruší. Zejména je zruší, jestliže

- a) rozsudek byl vydán na základě nedostatečně zjištěného skutkového stavu;
- b) tu jsou takové vady, že řízení nemělo pro nedostatek podmínek řízení proběhnout nebo že rozhodoval vyloučený soudce anebo že soud nebyl správně obsazen;
- c) rozsudek není přezkoumatelný pro nesrozumitelnost nebo nedostatek důvodů;
- d) soud nepřibral za účastníka toho, kdo měl být účastníkem.

(2) Zruší-li odvolací soud rozhodnutí, vrátí věc soudu prvního stupně k dalšímu řízení nebo zastaví řízení, popřípadě postoupí věc orgánu, do jehož pravomoci věc náleží.

§ 222

(1) Odvolací soud může rozhodnout i tak, že připustí vzetí odvolání zpět nebo připustí vzetí návrhu na zahájení řízení zpět, anebo schválí smír.

(2) Za podmínek § 164 může odvolací soud také nařídít opravu napadeného rozhodnutí.

§ 223

Odvolací soud rozhoduje rozsudkem, jestliže potvrzuje nebo mění rozsudek; jinak rozhoduje usnesením.

Náklady odvolacího řízení

§ 224

(1) Ustanovení o nákladech řízení před soudem prvního stupně platí i pro řízení odvolací.

(2) Změní-li odvolací soud rozhodnutí, rozhodne i o nákladech řízení u soudu prvního stupně.

(3) Zruší-li odvolací soud rozhodnutí a vrátí-li věc soudu prvního stupně k dalšímu řízení, rozhodne o náhradě nákladů soud prvního stupně v novém rozhodnutí o věci.

Další průběh řízení

§ 225

Soud prvního stupně doručí rozhodnutí o odvolání, pokud je nedoručil odvolací soud přímo.

§ 226

Bylo-li rozhodnutí zrušeno a byla-li věc vrácena k dalšímu řízení a novému rozhodnutí, je soud prvního stupně vázán právním názorem odvolacího soudu.

Odvolání proti rozhodnutí státního notářství

§ 227

Ustanovení o odvolání se použije obdobně, rozhoduje-li soud o odvolání proti rozhodnutí státního notářství.

Hlava druhá

OBNOVA ŘÍZENÍ

Přípustnost

§ 228

(1) Pravomocný rozsudek může účastník napadnout návrhem na obnovu řízení:

- a) jsou-li tu skutečnosti, rozhodnutí nebo důkazy, které bez své viny nemohl použít v původním řízení, pokud mohou přivodit pro něho příznivější rozhodnutí ve věci;
- b) lze-li provést důkazy, které nemohly být provedeny v původním řízení, pokud mohou přivodit pro něho příznivější rozhodnutí ve věci;
- c) byla-li mu postupem soudu odňata možnost jednat před soudem;
- d) nemělo-li řízení proběhnout pro nedostatek podmínek řízení nebo rozhodoval-li vyloučený soudce anebo byl-li soud nesprávně obsazen;

e) bylo-li rozhodnuto v jeho neprospěch v důsledku trestného činu soudce.

(2) Návrh na obnovu řízení má vedle obecných náležitostí (§ 42 odst. 3) obsahovat označení rozsudku, proti němuž směřuje, důvod obnovy, skutečnosti, které svědčí o tom, že je návrh podán včas, důkazy, jimiž má být důvodnost návrhu prokázána, jakož i to, čeho se navrhovatel domáhá.

§ 229

Obnova není přípustná proti rozsudkům,

- a) kterými bylo vysloveno, že se manželství rozvádí, že je neplatné nebo že zde není;
- b) jejich zrušení nebo změny lze dosáhnout jinak, nepočítaje v to stížnost pro porušení zákona.

§ 230

(1) Návrh na obnovu řízení je nutno podat ve lhůtě tří měsíců od té doby, kdy ten, kdo obnovu navrhuje, se dozvěděl o důvodu obnovy, nebo od té doby, kdy jej mohl uplatnit.

(2) Po třech letech od právní moci rozsudku může být návrh podán jen pro důvod uvedený v § 228 odst. 1 písm. c) a e). Návrh může být podán i po uplynutí této lhůty, jestliže trestní rozsudek, na jehož podkladě bylo v občanském soudním řízení přiznáno právo, byl později podle trestně právních předpisů zrušen.

(3) Navrácení lhůty k obnově řízení není přípustné.

§ 231

Návrhem na obnovu řízení lze napadnout i usnesení, kterým byl schválen smír, lze-li důvody obnovy vztahovat i na předpoklady, za nichž byl smír schvalován, a je-li tu důvod podle § 228 odst. 1 písm. c) až e), i platební rozkaz.

Řízení o obnově

§ 232

(1) Návrh na obnovu řízení projedná soud, který o věci rozhodoval v prvním stupni.

(2) Pro řízení o obnově platí přiměřeně ustanovení o řízení v prvním stupni.

§ 233

Je-li pravděpodobné, že návrhu na obnovu řízení bude vyhověno, může soud nařídit odklad vykonatelnosti rozhodnutí o věci.

§ 234

(1) Návrh na obnovu řízení soud usnesením buď zamítne nebo obnovu řízení povolí.

(2) Zamítá-li soud návrh na obnovu řízení proto, že není přípustný, nebo proto, že jej podal někdo, kdo k němu nebyl oprávněn, nebo proto, že je zřejmě opožděný, nemusí nařizovat jednání.

(3) Povolením obnovy řízení odkládá se vykonatelnost rozhodnutí o věci.

§ 235

(1) Jakmile nabude rozhodnutí o povolení obnovy právní moci, soud bez dalšího návrhu věc znovu projedná. Přitom přihlédne ke všemu, co vyšlo najevo jak při původním řízení, tak při projednávání obnovy.

(2) Novým rozhodnutím o věci se ruší původní rozhodnutí.

(3) V novém rozhodnutí o věci rozhodne soud o náhradě nákladů původního řízení i řízení o obnově.

Hlava třetí

STÍŽNOST PRO PORUŠENÍ ZÁKONA

Přípustnost

§ 236

(1) Stížností pro porušení zákona (dále jen „stížnost“) lze napadnout pravomocné rozhodnutí soudu nebo státního notářství z toho důvodu, že v řízení nebo při rozhodování byl porušen zákon.

(2) Pro vady řízení lze podat stížnost jen tehdy, jestliže mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci anebo jestliže vada spočívá v tom, že bylo rozhodnuto o věci, která nepatří do pravomoci československých soudů (státních notářství).

(3) Stížnost není přípustná proti rozsudkům,

- a) jimiž bylo vysloveno, že se manželství rozvádí, že je neplatné nebo že není;
- b) jimiž nejvyšší soud rozhodl o stížnosti pro porušení zákona.

§ 237

(1) Ke stížnosti je oprávněn generální prokurátor Československé socialistické republiky, a jde-li o rozhodnutí nejvyššího soudu republiky, některého krajského nebo okresního soudu (státního notářství), také generální prokurátor a ministr spravedlnosti příslušné republiky. Stížnost projedná nejvyšší soud republiky, jde-li o rozhodnutí některého krajského nebo okresního soudu (státního notářství), a Nejvyšší soud Československé socialistické republiky, jde-li o rozhodnutí nejvyššího soudu republiky.

(2) Stížnost projedná příslušný soud v senátě.

§ 238

Stížnost je třeba podat do tří let od právní moci rozhodnutí.

§ 239

[¹] Stížnost se podává písemně u soudu, který je příslušný ji projednat.

[²] Ve stížnosti musí být kromě obecných náležitostí (§ 42 odst. 3) uvedeno, proti kterému rozhodnutí a v jakém rozsahu směřuje a v čem se spatřuje porušení zákona. Stížnost musí být náležitě odůvodněna.

[³] Rozsah i důvody stížnosti lze měnit.

Projednání stížnosti

§ 240

K projednání stížnosti nemusí soud nařizovat jednání. Před rozhodnutím si soud vyžádá stanovisko příslušného prokurátora. Může také provést potřebná šetření nebo vyžádat si stanovisko účastníků.

§ 241

Před rozhodnutím o stížnosti může soud, který o ní rozhoduje, odložit vykonatelnost napadeného rozhodnutí.

§ 242

[¹] O stížnosti rozhodne soud rozsudkem, a to tak, že ji buď zamítne nebo vysloví, že byl porušen zákon, a zruší napadené rozhodnutí. Rozsahem a důvody stížnosti je soud vázán.

[²] Rozsudek se doručí účastníkům a prokurátorovi.

§ 243

[¹] Po zrušení rozhodnutí jedná soud (státní notářství), jehož rozhodnutí bylo zrušeno, dále o věci. Přitom je právně názor soudu, který rozhodoval o stížnosti, závazný.

[²] V novém rozhodnutí rozhodne soud (státní notářství) znovu i o nákladech původního řízení.

[³] Právní poměry někoho jiného než účastníka řízení nemohou být novým rozhodnutím dotčeny, ledaže mu porušení zákona musilo být známo.

Hlava čtvrtá

PŘEZKOUMÁNÍ ROZHODNUTÍ JINÝCH ORGÁNŮ

§ 244

[¹] Má-li soud podle zákona přezkoumávat rozhodnutí jiných orgánů, použije se pro takové řízení ustanovení tohoto zákona, pokud není zvláštním předpisem stanoveno něco jiného.

[²] Soud přezkoumává také rozhodnutí odbových orgánů a orgánů výrobních družstev v ji-

ných než dávkových věcech nemocenského pojištění.

§ 245

[¹] Přezkoumávat rozhodnutí jiných orgánů jsou příslušné

a) okresní soudy, není-li zákonem stanoveno jinak.

b) krajské soudy, jde-li o rozhodnutí ve věcech důchodového zabezpečení a nemocenského pojištění, nebo jestliže je tak stanoveno zákonem.

c) nejvyšší soudy České socialistické republiky a Slovenské socialistické republiky, jde-li o přezkoumání rozhodnutí ústředních orgánů České socialistické republiky nebo Slovenské socialistické republiky,

d) Nejvyšší soud Československé socialistické republiky, jde-li o přezkoumání rozhodnutí federálních orgánů Československé socialistické republiky.

[²] Místně příslušný je soud, v jehož obvodu má sídlo orgán, jehož rozhodnutí se přezkoumává; jde-li však o rozhodnutí ústředního orgánu, je příslušný obecný soud toho, koho se rozhodnutí týká, popřípadě krajský soud, v jehož obvodu tento soud je.

§ 246

Účastníky řízení jsou ti, kteří jimi byli v řízení u jiného orgánu, a orgán, jehož rozhodnutí se přezkoumává.

§ 247

[¹] Řízení se zahajuje na návrh, kterým je opravný prostředek proti rozhodnutí orgánu.

[²] Návrh se podává u příslušného soudu ve lhůtě třiceti dnů od doručení rozhodnutí.

[³] Návrh je podán včas i tehdy, byl-li ve lhůtě podán u jiného soudu nebo u orgánu, který vydal rozhodnutí. Neobsahuje-li rozhodnutí řádné poučení o opravném prostředku, lze je napadnout do šesti měsíců od doručení.

§ 248

Dokud soud nerozhodne, může orgán vydat nové rozhodnutí, kterým návrhu zcela vyhoví; vydá-li orgán takové rozhodnutí, zastaví soud řízení.

§ 249

[¹] K projednání návrhu na přezkoumání rozhodnutí jiného orgánu nařídí soud jednání. Usnesením se přezkoumávané rozhodnutí buď potvrdí, nebo zruší.

[²] Je-li návrh podán opožděně nebo tím, kdo k němu není oprávněn, nebo proti rozhodnutí, které přezkoumání nepodléhá, soud návrh zamít-

ne. V těchto případech není třeba nařizovat jednání.

(3) Zruší-li soud rozhodnutí orgánu, je orgán vázán právním názorem soudu.

§ 250

(1) Proti rozhodnutí soudu není přípustná obnova řízení a s výjimkou případů podle odstavce 2 ani odvolání.

(2) Ve věcech důchodového zabezpečení je možno podat proti rozhodnutí krajského soudu odvolání, o němž rozhoduje nejvyšší soud republiky.

(3) Proti pravomocným rozhodnutím je možno podat stížnost pro porušení zákona.

ČÁST PÁTÁ

VÝKON ROZHODNUTÍ

Hlava první

NAŘÍZENÍ A PROVEDENÍ VÝKONU ROZHODNUTÍ

Předpoklady výkonu rozhodnutí

§ 251

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí.

§ 252

(1) Příslušný k nařízení a provedení výkonu rozhodnutí je obecný soud povinného.

(2) Nemá-li povinný obecný soud v Československé socialistické republice, je příslušný soud, v jehož obvodu povinný má majetek; jde-li o výkon rozhodnutí příkázáním pohledávky, je příslušný obecný soud dlužníka povinného.

(3) Týká-li se výkon rozhodnutí nemovitostí, je však vždy příslušný soud, v jehož obvodu je nemovitost.

(4) Jde-li o výkon rozhodnutí pro vymožení výživného nezletilého dítěte, je k nařízení a provedení výkonu vždy příslušný soud, v jehož obvodu má nezletilý na základě dohody rodičů nebo rozhodnutí soudu, popřípadě jiných rozhodujících skutečností své bydliště. Příslušný soud může ze závažných důvodů přenést svou příslušnost na jiný soud, jestliže je to v zájmu nezletilého. Nesouhlasí-li tento soud s přenesením příslušnosti, rozhodne jeho nadřízený soud.

§ 253

(1) Výkon rozhodnutí nařídí předseda senátu, a to zpravidla bez slyšení povinného.

(2) Předseda senátu nařídí jednání, jen považuje-li to za nutné nebo stanoví-li to zákon. Senát rozhoduje při provádění výkonu rozhodnutí, stanoví-li to zákon nebo nařídí-li se jednání.

§ 254

(1) Na výkon rozhodnutí se užije ustanovení předcházejících částí, není-li v této části uvedeno jinak. Rozhoduje se však vždy usnesením.

(2) Při výkonu rozhodnutí nelze přerušit řízení a prominout zmeškání lhůty. Nelze také podat návrh na obnovu výkonu rozhodnutí.

Účastníci řízení

§ 255

(1) Účastníky řízení jsou při výkonu rozhodnutí oprávněný a povinný.

(2) Jsou-li nařízeným výkonem rozhodnutí postíženy věci v bezpodílovém spoluvlastnictví manželů, je účastníkem řízení, pokud jde o tyto věci, i manžel povinného.

§ 256

(1) Proti jinému, než kdo je v rozhodnutí označen jako povinný, nebo ve prospěch jiného, než kdo je v rozhodnutí označen jako oprávněný, lze nařídít a provést výkon rozhodnutí, jen jestliže je prokázáno, že na něj přešla povinnost nebo právo z rozhodnutí.

(2) Přejedání povinnosti nebo práva lze prokázat jen listinou vydanou anebo ověřenou státním orgánem, pokud nevyplývá přímo z právního předpisu.

Způsoby výkonu rozhodnutí

§ 257

Nařídít a provést výkon rozhodnutí lze jen způsoby uvedenými v tomto zákoně.

§ 258

(1) Výkon rozhodnutí ukládajícího zaplacení peněžité částky lze provést srážkami ze mzdy, příkázáním pohledávky, prodejem movitých věcí a nemovitostí.

(2) Výkon rozhodnutí ukládajícího jinou povinnost než zaplacení peněžité částky se řídí povahou uložené povinnosti. Lze jej provést vyklizením, odebráním věcí, rozdělením společné věci, provedením prací a výkonů.

(3) Jestliže je povinný přediužen, může některý z oprávněných podat návrh, aby byl výkon rozhodnutí proveden likvidací majetku povinného.

Činnost soudu před nařízením výkonu rozhodnutí**§ 259**

[1] Požádá-li o to oprávněný před podáním návrhu na výkon rozhodnutí nebo při podání tohoto návrhu a považuje-li to předseda senátu za účelné, předvolá povinného a vyzve ho k dobrovolnému splnění povinnosti, kterou mu ukládá rozhodnutí. Použije přitom vhodných výchovných prostředků, zejména domluvy a vysvětlení následků nesplnění povinnosti uložené v rozhodnutí.

[2] Jestliže to pokládá za účelné, požádá předseda senátu při zajišťování dobrovolného splnění povinnosti, uložené povinnému v rozhodnutí, o součinnost národní výbor nebo společenskou organizaci.

§ 260

[1] Účastníku, kterému rozhodnutí přiznává právo, poskytně soud na jeho žádost pomoc při zjišťování bydliště toho, komu z rozhodnutí vyplývá povinnost. Soud přitom postupuje v součinnosti s jinými státními orgány a se společenskými organizacemi.

[2] Na žádost účastníka, kterému rozhodnutí přiznává právo na zaplacení peněžité částky, dotáže se předseda senátu toho, komu je zaplacení peněžité částky uloženo, zda a od koho pobírá mzdu nebo jiný pravidelný příjem, popřípadě u kterého peněžního ústavu má účet a jaké je číslo tohoto účtu.

[3] Dotázaný je povinen odpovědět soudu do jednoho týdne od doručení dotazu. Nesplní-li tuto povinnost nebo uvede-li v odpovědi úmyslně nepravdivé nebo neúplné údaje, může mu soud uložit pořádkovou pokutu (§ 53).

Nařízení výkonu rozhodnutí**§ 261**

[1] Výkon rozhodnutí lze nařídit jen na návrh oprávněného. V návrhu na výkon rozhodnutí ukládajícího zaplacení peněžité částky uvede oprávněný, jakým způsobem má být výkon rozhodnutí proveden. Navrhuje-li oprávněný výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy, označí v návrhu organizaci, vůči které má povinný nárok na mzdu (plátce mzdy). Navrhuje-li oprávněný výkon rozhodnutí příkázáním pohledávky, označí v návrhu občana nebo organizaci, vůči kterým má povinný pohledávku (dlužník povinného) a uvede důvod pohledávky; jde-li o pohledávku z účtu u peněžního ústavu, označí oprávněný v návrhu podle možnosti i číslo účtu, z něhož má být pohledávka odensána.

[2] K návrhu na výkon rozhodnutí je třeba připojit stejnopis rozhodnutí, opatřený potvrzením o jeho vykonatelnosti. Potvrzením o vykona-

telnosti opatří rozhodnutí soud, který o věci rozhodoval jako soud prvního stupně. Stejnopis rozhodnutí není třeba připojit, jestliže se návrh na výkon rozhodnutí podává u soudu, který o věci rozhodoval jako soud prvního stupně.

[3] Podá-li oprávněný návrh na výkon rozhodnutí u soudu, který o věci rozhodoval jako soud prvního stupně, potvrdí tento soud vykonatelnost rozhodnutí přímo na návrhu, a není-li sám příslušný k výkonu rozhodnutí, postoupí návrh příslušnému soudu.

§ 262

[1] Jestliže je to, co ukládá rozhodnutí povinnému, vázáno na splnění podmínky nebo na splnění vzájemné povinnosti oprávněného, lze nařídit výkon rozhodnutí, jen prokáže-li oprávněný, že se podmínka splnila nebo že sám svou vzájemnou povinnost vůči povinnému již splnil, popřípadě její splnění alespoň zajistil.

[2] V případech uvedených v odstavci 1 je třeba k potvrzení o vykonatelnosti rozhodnutí připojit listinu vydanou nebo ověřenou státním orgánem, z níž je patrné, že se splnila podmínka nebo že oprávněný splnil, popřípadě alespoň zajistil splnění své vzájemné povinnosti.

§ 263

[1] Výkon rozhodnutí lze nařídit jen v takovém rozsahu, jaký stačí k uspokojení oprávněného.

[2] Navrhne-li oprávněný k vydobytí své peněžité pohledávky výkon rozhodnutí několika způsoby zároveň, ačkoli by k jejímu uspokojení zřejmě stačil pouze některý z nich, nařídí předseda senátu výkon rozhodnutí jen tím způsobem, který stačí k uspokojení pohledávky oprávněného.

§ 264

[1] Navrhne-li oprávněný výkon rozhodnutí způsobem, který je zřejmě nevhodný, zejména vzhledem k nepoměru výše pohledávky oprávněného a ceny předmětu, z něhož má být uspokojení této pohledávky dosaženo, může předseda senátu nařídit, a to po slyšení oprávněného, výkon rozhodnutí jiným vhodným způsobem.

[2] Výkon rozhodnutí proti organizaci lze nařídit jiným způsobem než příkázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu, jen pokud pohledávka oprávněného nemohla být uspokojena z prostředků povinné organizace na účtu u peněžního ústavu.

[3] Předseda senátu zamítne návrh na výkon rozhodnutí, jestliže je již z návrhu zřejmé, že by výtěžek, kterého by se dosáhlo, nepostačil ani ke krytí nákladů výkonu rozhodnutí.

Provedení výkonu rozhodnutí

§ 265

[¹] Po nařízení výkonu rozhodnutí se postará předseda senátu o jeho provedení. Může požádat o součinnost národní výbor a společenské organizace, kterým jsou známy poměry povinného a které mohou vést povinného k tomu, aby dobrovolně plnil, co mu rozhodnutí ukládá. Považuje-li to předseda senátu za vhodné, doručí jim také nařízení výkonu rozhodnutí.

[²] Jednoduchými úkony při provádění výkonu rozhodnutí může předseda senátu pověřit pracovníka soudu (vykonavatel), který se při své činnosti řídí jeho pokyny. Upustit od dalšího provádění výkonu rozhodnutí bez příkazu předsedy senátu může vykonavatel jen tehdy, když s tím souhlasí oprávněný anebo splní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá rozhodnutí.

§ 266

[¹] Na návrh může senát odložit provedení výkonu rozhodnutí, jestliže se povinný bez své viny ocitl přechodně v takovém postavení, že by neprodlený výkon rozhodnutí mohl mít pro něho nebo pro příslušníky jeho rodiny zvláště nepříznivé následky a oprávněný by nebyl odkladem výkonu rozhodnutí vážně poškozen.

[²] I bez návrhu povinného může předseda senátu odložit provedení výkonu rozhodnutí, lze-li očekávat, že výkon rozhodnutí bude zastaven (§ 268).

§ 267

[¹] Právo k věci, které nepřipouští výkon rozhodnutí, lze uplatnit vůči oprávněnému návrhem na vyloučení věci z výkonu rozhodnutí v řízení podle třetí části tohoto zákona.

[²] Návrhem podle třetí části třeba též uplatnit popření pravosti nebo výše některé z pohledávek přihlášených k rozvrhu výtěžku tam, kde byl nařízen výkon rozhodnutí příkázáním pohledávky, popřípadě prodejem movitých věcí a nemovitostí.

Zastavení výkonu rozhodnutí

§ 268

[¹] Výkon rozhodnutí bude zastaven, jestliže

- a) byl nařízen, ačkoli se rozhodnutí dosud nestalo vykonatelným;
- b) rozhodnutí, které je podkladem výkonu, bylo po nařízení výkonu zrušeno nebo se stalo neúčinným;
- c) oprávněný navrhl zastavení výkonu rozhodnutí;

d) výkon rozhodnutí postihuje věci, které jsou z něho podle § 321 a 322 vyloučeny;

e) průběh výkonu rozhodnutí ukazuje, že výtěžek, kterého jím bude dosaženo, nepostačí ani ke krytí jeho nákladů;

f) bylo pravomocně rozhodnuto, že výkon rozhodnutí postihuje věc, k níž má někdo právo nepřipouštějící výkon rozhodnutí (§ 267);

g) po vydání rozhodnutí zaniklo právo jím přiznané;

h) výkon rozhodnutí byl soudem prohlášen za nepřijatelný, protože je tu jiný důvod, pro který rozhodnutí nelze vykonat.

[²] Týká-li se nařízeného výkonu rozhodnutí některý z důvodů zastavení jen zčásti nebo byli-li výkon rozhodnutí nařízen v rozsahu širším, než jaký stačí k uspokojení oprávněného, bude výkon rozhodnutí zastaven částečně.

§ 269

[¹] Nařízený výkon rozhodnutí bude zastaven na návrh nebo i bez návrhu. K zastavení výkonu rozhodnutí podle § 268 odst. 1 písm. g) může dojít jen na návrh povinného.

[²] V případech uvedených v § 268 odst. 1 písm. a) až f) zastaví výkon rozhodnutí předseda senátu. V případech uvedených v § 268 odst. 1 písm. g) a h) zastaví výkon rozhodnutí senát.

[³] Jako důvod zastavení výkonu rozhodnutí nelze uplatňovat, že se změnilы okolnosti rozhodné pro výši a trvání dávek nebo splátek (§ 163 odst. 1).

Náklady výkonu rozhodnutí

§ 270

[¹] Spolu s nařízením výkonu rozhodnutí uloží předseda senátu i povinnost k náhradě nákladů výkonu rozhodnutí, aniž stanoví lhůtu k jejich zaplacení. Nařízení výkonu rozhodnutí se vztahuje i na tyto náklady.

[²] Oprávněný má nárok na náhradu všech účelných nákladů výkonu rozhodnutí.

[³] Pro náhradu nákladů výkonu rozhodnutí použije se i ustanovení § 147 až 150.

§ 271

Dojde-li k zastavení nařízeného výkonu rozhodnutí, rozhodne soud o náhradě nákladů, které účastníkům prováděním výkonu rozhodnutí vznikly, podle toho, z jakého důvodu k zastavení výkonu rozhodnutí došlo. Může také zrušit dosud vydaná rozhodnutí o nákladech výkonu, popřípadě uložit oprávněnému, aby vrátil, co mu povinný na náklady výkonu rozhodnutí již zaplatil.

Výkon rozhodnutí o výchově nezletilých dětí

§ 272

[1] Ustanovení § 252 až 271 se nepoužije, jde-li o výkon rozhodnutí nebo schválené dohody o výchově nezletilých dětí a o úpravu styku s nimi; o účastnících platí ustanovení § 94.

[2] Před nařízením výkonu rozhodnutí předvolá si předseda senátu toho, kdo odmítá podrobit se soudnímu rozhodnutí nebo neplní soudem schválenou dohodu o výchově nezletilých dětí a o úpravě styku s nimi. Poučí ho o následcích neplnění povinností stanovených v rozhodnutí nebo v dohodě

[3] Předseda senátu zpravidla požádá též národní výbor a společenské organizace, aby vedly povinného k dobrovolnému plnění soudního rozhodnutí nebo soudem schválené dohody o výchově nezletilých dětí a o úpravě styku s nimi, aniž by bylo třeba nařizovat výkon rozhodnutí.

§ 273

[1] Zůstane-li výzva předsedy senátu podle § 272 odst. 2 bezvýsledná, ukládá předseda senátu tomu, kdo neplní dobrovolně soudní rozhodnutí nebo soudem schválenou dohodu o výchově nezletilých dětí, popřípadě o úpravě styku s nimi, postupně pokuty. Jednotlivé pokuty nesmějí přesahovat 1000 Kčs a připadají státu.

[2] Předseda senátu může v součinnosti s národním výborem, popřípadě též s jinými státními orgány zaříditi odnětí dítěte tomu, u koho podle rozhodnutí nebo dohody nemá být, a postarat se o jeho předání tomu, komu bylo podle rozhodnutí nebo dohody svěřeno, anebo tomu, komu rozhodnutí nebo dohoda přiznávají právo na styk s dítětem po omezenou dobu.

[3] Příslušný k výkonu soudního rozhodnutí nebo soudem schválené dohody o výchově nezletilých dětí a o úpravě styku s nimi je obecný soud dítěte.

Použití ustanovení o výkonu rozhodnutí

§ 274

Ustanovení § 251 až 271 se použije i na výkon

- a) — zrušeno
- b) vykonatelných rozhodnutí soudů a jiných orgánů činných v trestním řízení, pokud přiznávají právo nebo postihují majetek;
- c) vykonatelných rozhodnutí komisí pro pracovní spory a směrů jimi schválených;
- d) vykonatelných rozhodnutí státních notářství a dohod jimi schválených;

e) vykonatelných rozhodnutí hospodářské arbitráže, pokud ukládají povinnost občanům, anebo socialistickým organizacím ve prospěch občanů;

f) vykonatelných rozhodnutí orgánů státní správy včetně platebních výměrů, výkazů nedoplatků ve věcech daní a poplatků, jakož i směrů schválených orgány státní správy;

g) vykonatelných rozhodnutí a výkazů nedoplatků ve věcech nemocenského pojištění a sociálního zabezpečení;

h) jiných vykonatelných rozhodnutí a schválených směrů, jejichž soudní výkon připouští zákon.

§ 275

[1] Potvrzením o vykonatelnosti opatří rozhodnutí, popřípadě výkazy nedoplatků ten orgán, který je vydal, u směrů a dohod pak ten orgán, který je schválil.

[2] Návrh na výkon rozhodnutí je třeba podat vždy u soudu.

[3] Před zastavením výkonu rozhodnutí soud v případech uvedených v § 274 zpravidla si vyžádá vyjádření orgánu, který vydal rozhodnutí, popřípadě výkaz nedoplatků, anebo který schválil smír nebo dohodu, o jejichž výkon jde.

Hlava druhá

SRÁŽKY ZE MZDY

§ 276

Srážky ze mzdy lze provádět jen do výše rozhodnutím přiznané pohledávky s příslušenstvím.

§ 277

[1] Srážky se provádějí z čisté mzdy, která se vypočte tak, že se od mzdy odečte daň ze mzdy a popřípadě též srážky připadající státu tam, kde bylo uloženo nápravné opatření.

[2] Do čisté mzdy se započítávají nejen peněžité částky, ale i hodnota naturálií, na které má povinný právo. Nezapočítávají se však do ní přídatky na děti a částky poskytované na náhradu nákladů spojených s pracovním výkonem, a to zejména při pracovních cestách.

§ 278

Povinnému nesmí být sražena z měsíční mzdy základní částka, která činí 300 Kčs na osobu povinného a po 100 Kčs na každou osobu, které povinný poskytuje výživné. Na manžela povinného se započítává 100 Kčs, i když má samostatný příjem. Na dítě, jež manželé společně vyživují, se započítává 100 Kčs každému manželovi zvláště, jsou-li srážky prováděny ze mzdy obou manželů. Částka

100 Kčs se nezapočítává na žádného z těch, v jejichž prospěch byl nařízen výkon rozhodnutí pro pohledávku výživného, jestliže nařízený výkon rozhodnutí dosud trvá.

§ 279

[1] Z čisté mzdy, která zbývá po odečtení základní částky a která se zaokrouhlí směrem dolů na částku dělitelnou třemi a vyjádřenou v celých korunách, lze srazit k vydobytí pohledávky oprávněného jen jednu třetinu. Pro přednostní pohledávky uvedené v odstavci 3 se sraží dvě třetiny. Přednostní pohledávky se uspokojují nejprve z druhé třetiny a teprve, nestačí-li tato třetina k jejich úhradě, uspokojují se spolu s ostatními pohledávkami z první třetiny.

[2] Převyšuje-li zbytek čisté mzdy vypočtené podle odstavce 1 věty první částku 1800 Kčs, srazí se částka nad 1800 Kčs bez omezení.

[3] Přednostními pohledávkami jsou

- a) pohledávky výživného;
- b) pohledávky náhrady škody způsobené poškozenému ublížením na zdraví;
- c) pohledávky náhrady škody způsobené úmyslnými trestnými činy proti majetku v socialistickém vlastnictví a spekulací;
- d) pohledávky daní a poplatků, pohledávky náhrady přeplatků na dávkách nemocenského pojištění a důchodového zabezpečení, jakož i pohledávky náhrady za poskytnutý dětský příspěvek.

§ 280

[1] Jsou-li srážky ze mzdy prováděny k vydobytí několika pohledávek, uspokojí se jednotlivé pohledávky z první třetiny zbytku čisté mzdy podle svého pořadí bez ohledu na to, zda jde o přednostní pohledávky nebo o pohledávky ostatní.

[2] Dochází-li podle § 279 odst. 1 ke srážkám z druhé třetiny zbytku čisté mzdy, uspokojí se z ní bez zřetele na pořadí nejprve pohledávky výživného a teprve pak podle pořadí (odstavec 3) ostatní přednostní pohledávky. Nepostačí-li částka sražená z druhé třetiny k uspokojení všech pohledávek výživného, uspokojí se nejprve běžné výživné všech oprávněných a pak teprve nedoplatky za dřívější dobu, a to podle poměru běžného výživného. Nebylo-li by však částkou sraženou z druhé třetiny kryto ani běžné výživné všech oprávněných, rozdělí se mezi ně částka sražená z druhé třetiny poměrně podle výše běžného výživného bez ohledu na výši nedoplatků.

[3] Pořadí pohledávek se řídí dnem, kdy bylo plátcí mzdy doručeno nařízení výkonu rozhodnutí. Bylo-li mu doručeno téhož dne nařízení výkonu

rozhodnutí pro několik pohledávek, mají tyto pohledávky stejné pořadí; nestačí-li částka na ně připadající k jejich plnému uspokojení, uspokojí se poměrně.

§ 281

Provádět srážky ze mzdy ve větším rozsahu, než dovolují ustanovení tohoto zákona, je nepřipustné, a to i když s tím povinný souhlasí.

Nařízení a provádění srážek

§ 282

[1] V nařízení výkonu rozhodnutí přikáže soud plátcí mzdy, aby po tom, kdy mu bude nařízení výkonu doručeno, prováděl ze mzdy povinného stanovené srážky a nevyplácel sražené částky povinnému.

[2] Soud doručí nařízení výkonu rozhodnutí oprávněnému, povinnému a plátcí mzdy. Povinnému a plátcí mzdy je doručí do vlastních rukou.

[3] Povinný ztrácí dnem, kdy je plátcí mzdy doručeno nařízení výkonu rozhodnutí nebo usnesení obsahující vyznění o nařízení výkonu rozhodnutí (§ 294 odst. 3), právo na vyplacení té části mzdy, která odpovídá stanovené výši srážek.

§ 283

Jakmile nabude nařízení výkonu rozhodnutí právní moci, vyzníme soud o tom plátce mzdy, který je pak povinen vyplácet oprávněnému částky sražené ze mzdy povinného.

§ 284

[1] Plátce mzdy přestane provádět srážky, jakmile je pohledávka oprávněného uspokojena (§ 276).

[2] Jestliže je vykonáváno rozhodnutí, ve kterém bylo oprávněnému přiznáno právo na opětuující se dávky, vztahuje se nařízení výkonu rozhodnutí i na dávky, které se stanou splatnými teprve v budoucnu. Totéž platí, bylo-li v rozhodnutí povinnému uloženo zaplatit peněžitou částku ve splátkách.

[3] Dojde-li během výkonu rozhodnutí k takové změně rozsudku podle § 163, která záleží ve zvýšení výživného, vztahuje se nařízení výkonu rozhodnutí i na všechny částky zvýšeného výživného; zvýšené výživné má stejné pořadí jako zbytek pohledávky.

§ 285

[1] Vyplácí-li plátce mzdy měsíční mzdu navazující (jako zálohu a vyúčtování), může přiměřeně srážky provést povinnému již ze zálohy. Výplatu srážek oprávněnému provede však vždy až po uplynutí příslušného měsíce.

[²] Je-li nařízení výkonu rozhodnutí doručeno plátcí mzdy až po tom, kdy již byla část měsíční mzdy povinnému vyplacena, nepřihlíží se k provedené výplatě a srážky se provedou tak, jakoby povinný měl za celý měsíc právo jen na mzdu, která mu ještě vyplacena nebyla.

§ 286

Dochází-li k výplatě mzdy za několik měsíců najednou, je třeba vypočítat srážky za každý měsíc zvláště.

§ 287

[¹] Dohodne-li se oprávněný s povinným, že se spokojí s nižšími srážkami, než stanoví § 277 až 280, a oznámí-li to oba soudu, vyzve soud plátce mzdy, aby srážel ze mzdy povinného měsíčně jen částku, se kterou se oprávněný spokojí, nepřesáhne-li tato částka v příslušném výplatním období přípustnou výši srážek podle tohoto zákona. Přesáhne-li ji, provede plátce mzdy v příslušném výplatním období srážky jen v rozsahu dovoleném ustanoveními § 277 až 280.

[²] Oprávněný může kdykoliv oznámit soudu, že svůj souhlas s prováděním nižších srážek podle odstavce 1 odvolává. Předseda senátu o tom vyrozumí povinného a plátce mzdy.

[³] Výzva soudu k provádění nižších srážek pozbývá účinnosti dnem, kdy je plátcí mzdy doručeno další nařízení výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy povinného nebo vyznění soudu, že oprávněný odvolal svůj souhlas s prováděním nižších srážek. Od tohoto dne provádí plátce mzdy srážky podle dřívějšího nařízení výkonu rozhodnutí v plném rozsahu.

§ 288

Požádá-li o to plátce mzdy, oprávněný nebo povinný, určí soud, jaká částka má být v příslušném výplatním období ze mzdy povinného sražena, a je-li více oprávněných, kolik z ní případně na každého z nich.

Odklad a zastavení výkonu rozhodnutí

§ 289

[¹] Povolí-li soud odklad výkonu rozhodnutí podle § 266 odst. 1, neprovádí plátce mzdy ze mzdy povinného srážky ode dne, kdy mu bylo doručeno usnesení o povolení odkladu, dokud mu nebude doručen příkaz soudu, aby se ve srážkách pokračovalo.

[²] Povolí-li soud odklad výkonu rozhodnutí podle § 266 odst. 2, provádí plátce mzdy srážky dále, ale nevyplácí je oprávněnému, dokud nebude odklad výkonu zrušen. Zastaví-li soud výkon rozhodnutí, vyplácí plátce mzdy sražené částky povinnému.

§ 290

[¹] Předseda senátu zastaví na návrh plátce mzdy oprávněného nebo povinného nařízený výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy, když povinný po dobu jednoho roku nepobírá mzdu alespoň v takové výši, aby z ní mohly být srážky prováděny.

[²] Na návrh povinného může senát zastavit nařízený výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy, jestliže jsou srážky prováděny již jen pro běžné výživné a lze předpokládat, že povinný vzhledem ke svému chování i poměru k práci bude výživné plnit dále dobrovolně. Předseda senátu si před rozhodnutím podle tohoto odstavce zpravidla vyžádá stanovisko národního výboru nebo společenských organizací a vyslechne oprávněného.

Výplata provedených srážek

§ 291

[¹] Sraženou částku vyplatí plátce mzdy přímo oprávněnému. Má-li však být z provedených srážek uspokojeno několik pohledávek, může plátce mzdy zaslat sraženou částku soudu, který ji rozvrhne mezi oprávněné a sám provede výplatu. Plátce mzdy je povinen zaslat sraženou částku soudu, jestliže mu to na žádost některého z oprávněných nařídí předseda senátu.

[²] Sraženou částku je plátce mzdy povinen oprávněnému vyplatit, i když sám má vůči němu peněžitou pohledávku, kterou by si jinak mohl započíst.

§ 292

Jestliže plátce mzdy neprovede ze mzdy povinného srážky řádně a včas, provede-li je v menším než stanoveném rozsahu nebo nevyplatí-li srážky oprávněnému bez odkladu po tom, kdy mu bylo doručeno vyznění, že nařízení výkonu rozhodnutí nabylo právní moci nebo kdy dospěly další měsíční částky mzdy, může oprávněný uplatnit proti plátcí mzdy u soudu právo na vyplacení částek, které měly být ze mzdy povinného sraženy.

Změna plátce mzdy

§ 293

[¹] Změní-li se po nařízení výkonu rozhodnutí plátce mzdy, vztahuje se nařízení výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy i na mzdu povinného u nového plátce mzdy.

[²] Povinnost provádět srážky vzniká novému plátcí mzdy již dnem, kdy se od povinného nebo od dosavadního plátce mzdy dozví, že byl soudem nařízen výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy povinného a pro jaké pohledávky; nedozví-li se o těchto okolnostech nový plátce mzdy již dříve, vzniká mu tato povinnost dnem, kdy mu je doručeno usnesení podle § 294 odst. 3. Pořadí, které

získala pohledávka oprávněného podle § 280 odstavce 3, zůstává jí zachováno i u nového plátce mzdy.

[3] Za změnu plátce mzdy podle odstavce 1 se nepovažuje, jestliže povinný po nařízení výkonu rozhodnutí získá nárok na nemocenské nebo na peněžitou pomoc v mateřství a jestliže dávky přiznané odborovým orgánem mu vyplácí organizace, u níž pracuje.

§ 294

[1] Organizace přijímající občana do práce je povinna vyžádat si od něho potvrzení vystavené organizací, u níž občan dříve pracoval, o tom, zda byl nařízen výkon rozhodnutí srážkami z jeho mzdy, kterým soudem a v čí prospěch. Takové potvrzení je povinna každá organizace vydat občanu, který u ní přestal pracovat.

[2] Zjistí-li organizace, u níž povinný nastoupil nově do práce, že byl nařízen výkon rozhodnutí srážkami z jeho mzdy, oznámí to bez odkladu soudu, který výkon nařídil.

[3] Soud této organizaci doručí do vlastních rukou usnesení, ve kterém ji vyrozumí o nařízení výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy, seznámí ji s dosavadním průběhem výkonu rozhodnutí, zejména s výší dosud provedených srážek, uvede, jak vysoká je pohledávka, pro kterou mají být srážky dále prováděny, a jaké je její pořadí; vyzve ji, aby ode dne, kdy jí bude usnesení podle tohoto odstavce doručeno, ve srážkách ze mzdy povinného pokračovala, a upozorní ji na všechny její povinnosti při výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy.

§ 295

[1] Přestal-li povinný pracovat u dosavadního plátce mzdy, musí to oznámit do jednoho týdne soudu, který nařídil výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy. Do jednoho týdne musí povinný soudu rovněž oznámit, že nastoupil práci u jiného plátce mzdy.

[2] Plátce mzdy musí oznámit soudu do jednoho týdne, že u něho přestal povinný pracovat. Zároveň zašle soudu vyúčtování srážek, které ze mzdy povinného provedl a vyplatil oprávněným, a oznámí soudu, pro které pohledávky byl nařízen výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy a jaké pořadí mají tyto pohledávky.

§ 296

[1] Nesplní-li některý plátce mzdy povinnost uvedenou v § 294 odst. 1 a 2 nebo v § 295 odst. 2, může se oprávněný domáhat, aby mu plátce mzdy vyplatil částky, na které by měl právo, kdyby byl plátce mzdy uvedené povinnosti splnil.

[2] Za nesplnění povinností uvedených v § 294 a 295 může soud uložit povinnému i plátci mzdy pořádkovou pokutu (§ 53).

Několik plátců mzdy

§ 297

[1] Pobírá-li povinný mzdu od několika plátců mzdy, vztahuje se nařízení výkonu rozhodnutí na všechny jeho mzdy.

[2] Srážky ze mzdy je každý plátce mzdy povinen provádět ode dne, kdy mu bylo doručeno nařízení výkonu rozhodnutí.

[3] Nastupuje-li občan do práce, aniž by přitom opouštěl dosavadního plátce mzdy, použije se obdobně ustanovení § 293, 294 a 296.

§ 298

[1] Nařizuje-li soud provádění srážek ze mzdy několika plátcům mzdy, určí jim jednotlivě, jakou část základní částky (§ 278) nemají srážet. Kdyby příjem povinného nedosahoval u některého plátce mzdy ani uvedené části základní částky, je plátce mzdy povinen oznámit to soudu. Soud pak znovu určí, jakou část základní částky má každý plátce mzdy srážet. Soud může též určit, zejména jsou-li prováděny srážky již jen pro běžné výživné, aby je prováděl pouze některý z plátců mzdy a aby ostatní v provádění srážek zatím nepokračovali.

[2] Provádí-li srážky několik plátců mzdy zároveň, zašlou srážky vždy soudu. Soud prověří, zda celkově sražená částka nepřevyšuje pohledávku oprávněného. Nepřevyšuje-li ji, vyplatí celou sraženou částku oprávněnému. Převyšuje-li ji, vyplatí soud ze sražené částky oprávněnému jen tolik, kolik odpovídá jeho pohledávce, a zbytek vrátí povinnému.

Srážky z jiných příjmů

§ 299

[1] Ustanovení o výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy se použijí i na výkon rozhodnutí srážkami z pracovní odměny členů družstev a z příjmů, které povinnému nahrazují odměnu za práci, zejména z důchodu, nemocenského, peněžité pomoci v mateřství, stipendia, náhrady ucházejícího výdělků a náhrady poskytované za výkon společenských funkcí. Použijí se i na výkon rozhodnutí srážkami z pracovního příjmu, který pobírá povinný od občana.

[2] U členů jednotných zemědělských družstev platí ustanovení odstavce 1, je-li jim odměna vyplácena v pevných částkách; je-li odměna vyplácena v pracovních jednotkách, platí ustanovení § 300.

§ 300

(1) Je-li členům jednotných zemědělských družstev poskytována peněžitá nebo naturální odměna v pracovních jednotkách, provádějí se srážky ze záloh vyplácených během roku.

(2) Vyplácejí-li se zálohy družstevníkům za období delší než jeden měsíc, vypočte se, kolik připadá z poskytnuté zálohy na jednotlivé měsíce, a z takto vypočtené měsíční odměny jsou povinnému prováděny srážky.

(3) Konečná výše srážek z odměny člena jednotného zemědělského družstva v pracovních jednotkách se stanoví při vyúčtování této odměny za uplynulý rok. Celková odměna povinného za uplynulý rok se rozvrhne rovnoměrně na jednotlivé měsíce. Z měsíční odměny se pak vypočtou s konečnou platností příslušné srážky a oprávněnému se vyplatí rozdíl mezi částkami, které měly být povinnému sraženy v jednotlivých měsících, a částkami, které skutečně ze záloh oprávněnému již byly vyplaceny.

§ 301

(1) Pokud se v ustanoveních o výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy hovoří o plátcích mzdy, vztahují se příslušná ustanovení též na organizaci nebo občana, vůči kterým má povinný nárok na některé z příjmů uvedených v § 299.

(2) Do čistého příjmu se nezapočítává výchovné, vyplácené k důchodu ze sociálního zabezpečení, ani zvýšení důchodu pro bezmocnost.

§ 302

(1) Má-li povinný vedle práva na mzdu i právo na jiný příjem, uvedený v § 299, postupuje se tak, jakoby šlo o několik mezd.

(2) Jestliže povinný po nařízení výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy získá místo mzdy nebo vedle ní právo na některý z příjmů uvedených v § 299, vztahuje se nařízení výkonu rozhodnutí i na tento příjem.

Hlava třetí

PŘIKÁZÁNÍ POHLEDÁVKY**Přikázání pohledávky z účtu u peněžního ústavu**

§ 303

(1) Výkon rozhodnutí přikázáním pohledávky z účtu u československého peněžního ústavu se provede jejím odepsáním z účtu do výše přisouzené pohledávky s příslušenstvím.

(2) Ustanovení o přikázání pohledávky z účtu nelze použít, jestliže jde o vklady na vkladních knížkách.

§ 304

(1) Tam, kde jako oprávněný i jako povinný vystupují socialistické organizace, provede se výkon rozhodnutí podle předpisů o příkazech k vybrání na základě rozhodnutí opatřeného doložkou vykonatelnosti, aniž je třeba, aby soud nařídil výkon rozhodnutí.

(2) V ostatních případech musí oprávněný požádat soud o nařízení výkonu rozhodnutí.

§ 305

(1) V nařízení výkonu rozhodnutí přikáže soud peněžnímu ústavu, aby po tom, kdy nařízení výkonu rozhodnutí nabylo právní moci, odepsal pohledávku z účtu povinného a uhradil ji oprávněnému.

(2) Jestliže je povinným občan nebo taková organizace, na kterou se nevztahují předpisy o platebním styku mezi organizacemi, zakáže soud povinnému, aby po tom, kdy mu bylo doručeno nařízení výkonu rozhodnutí, nakládal s prostředky na účtu až do výše pohledávky oprávněného.

§ 306

(1) Nařízení výkonu rozhodnutí doručí soud oprávněnému a povinnému; je-li oprávněným nebo povinným občan, popřípadě organizace uvedená v § 305 odst. 2, doručí nařízení i peněžnímu ústavu.

(2) Má-li být nařízení výkonu rozhodnutí doručeno peněžnímu ústavu, stane se tak ihned, jestliže povinným je občan nebo organizace uvedená v § 305 odst. 2, jinak až po tom, kdy nabylo nařízení výkonu rozhodnutí právní moci.

(3) Nařízení výkonu rozhodnutí se doručuje peněžnímu ústavu do vlastních rukou.

§ 307

(1) Pro výkon rozhodnutí platí předpisy o příkazech k vybrání.

(2) Jestliže je oprávněným občan nebo organizace uvedená v § 305 odst. 2, platí předpisy o příkazech k vybrání obdobně s tím, že peněžní ústav odepíše pohledávku přímo na základě pravomocného nařízení výkonu rozhodnutí.

§ 308

(1) Jestliže povinným je organizace, na kterou se vztahují předpisy o platebním styku mezi socialistickými organizacemi, platí pro pořadí úhrady pohledávek, pro něž byl výkon rozhodnutí nařízen, předpisy o platebním styku mezi organizacemi.

(2) Jestliže povinným je občan nebo organizace, na kterou se předpisy o platebním styku

mezi organizacemi nevztahují, je pro pořadí úhrady pohledávek, pro něž byl výkon rozhodnutí nařízen, rozhodující den, kdy bylo nařízení výkonu rozhodnutí doručeno peněžnímu ústavu; bylo-li mu téhož dne doručeno nařízení výkonu rozhodnutí pro několik pohledávek a prostředky na účtu povinného nestačí k uspokojení všech pohledávek, uhradí se jednotlivé pohledávky, pro něž došlo nařízení výkonu rozhodnutí peněžního ústavu téhož dne, poměrně.

§ 309

Nařízení výkonu rozhodnutí se vztahuje i na částky, které dojdou na účet povinného po tom, kdy bylo peněžnímu ústavu doručeno nařízení výkonu rozhodnutí.

§ 310

Předpisy vylučující nebo omezující použití pohledávek organizací z účtu u peněžního ústavu k jinému než stanovenému účelu nejsou dotčeny ustanovením o přikázání pohledávky z účtu u peněžního ústavu.

§ 311

Nepostupuje-li peněžní ústav tak, jak mu to ukládají ustanovení § 305 odst. 1 a 307 až 309, může se oprávněný domáhat, a to i tehdy, když už na účtu povinného není dostatek prostředků, aby mu peněžní ústav zaplatil částku, na kterou by měl právo, kdyby peněžní ústav postupoval správně. To však neplatí, jestliže oprávněným je socialistická organizace.

Přikázání jiných peněžitých pohledávek

§ 312

(1) Výkon rozhodnutí přikázáním jiné peněžité pohledávky než pohledávky z účtu u peněžního ústavu se provede zákazem výplaty pohledávky povinnému, a to i tehdy, jestliže se pohledávka povinného stane splatnou teprve v budoucnu.

(2) Výkon rozhodnutí postihuje pohledávku povinného jen do výše pohledávky oprávněného, pro kterou byl nařízen, a jejího příslušenství.

§ 313

(1) V nařízení výkonu rozhodnutí zakáže soud povinnému, aby se svou pohledávkou jakkoli nakládal. Dlužníkovi povinného zakáže soud, aby po tom, kdy mu bylo doručeno nařízení výkonu rozhodnutí, povinnému jeho pohledávku vyplatil.

(2) Nařízení výkonu rozhodnutí doručí soud oprávněnému, povinnému a dlužníkovi povinného; dlužníkovi povinného je doručí do vlastních rukou.

(3) Povinný ztrácí právo na vyplacení pohledávky dnem, kdy bylo dlužníkovi povinného doručeno nařízení výkonu rozhodnutí.

§ 314

(1) Jakmile nabude nařízení výkonu rozhodnutí právní moci, vyzoomí o tom soud dlužníka povinného. Dlužník povinného vyplatí pohledávku, jestliže je již splatná, oprávněnému; není-li pohledávka povinného dosud splatná, vyplatí ji oprávněnému, jakmile se stane splatnou.

(2) Výplatou oprávněnému se zproští dlužník povinného své povinnosti vůči povinnému.

§ 315

(1) Nevyplatí-li dlužník povinného oprávněnému pohledávku bez odkladu po tom, kdy mu bylo doručeno vyzoomění, že nařízení výkonu rozhodnutí nabylo právní moci, nebo kdy se stala pohledávka splatnou, může se oprávněný domáhat vlastním jménem na dlužníkovi povinného u jeho obecného soudu vyplacení pohledávky. Nesmí však s dlužníkem povinného stran této pohledávky uzavřít na úkor povinného smír, ani prominout její zaplacení. Dlužník povinného si v takovém případě také nemůže započíst svou vlastní pohledávku, kterou má vůči oprávněnému.

(2) Neuplatní-li oprávněný včas u soudu, popřípadě u jiného orgánu pohledávku povinného vůči dlužníkovi povinného nebo neoznámí-li povinnému, že ji uplatňuje, odpovídá povinnému za škodu, která by mu tím popřípadě vznikla.

§ 316

(1) Byl-li výkon rozhodnutí nařízen pro několik pohledávek, uspokojí se jednotlivé pohledávky v tom pořadí, v jakém bylo nařízení výkonu rozhodnutí doručeno dlužníkovi povinného. Bylo-li mu téhož dne doručeno nařízení výkonu rozhodnutí pro několik pohledávek, které by nemohly být z pohledávky povinného úplně uspokojeny, uspokojí dlužník povinného tyto pohledávky poměrně.

(2) Má-li být uspokojeno několik pohledávek, může dlužník povinného odevzdat sraženou částku soudu. Dlužník povinného je povinen odevzdat sraženou částku soudu, jestliže mu to na žádost některého z oprávněných nařídí předseda senátu. Soud odevzdanou částku rozvrhne mezi oprávněné a vyplatí jim částky na ně připadající.

(3) Odevzdáním sražené částky soudu zprošťuje se dlužník povinného své povinnosti vůči povinnému až do výše této částky.

Pohledávky nepodléhající výkonu rozhodnutí

§ 317

(1) Výkonu rozhodnutí nepodléhají pohledávky náhrady, kterou podle pojistné smlouvy vyplácí pojišťovna, má-li být, náhrady použito k novému vybudování nebo k opravě budovy.

[2] Pohledávka podpory při narození dítěte a pohledávka pohřebního podle předpisů o nemocenském pojištění podléhají výkonu rozhodnutí, jen navrhuje-li se výkon rozhodnutí pro pohledávku za poskytnuté plnění, jehož úhradě uvedené dávky slouží.

§ 318

[1] Pohledávky jednotných zemědělských družstev z prodeje zemědělských výrobků za běžný kalendářní rok podléhají výkonu rozhodnutí jen jednou pětinou.

[2] Rovněž pohledávky jednotlivě hospodařících rolníků z prodeje zemědělských výrobků za běžný kalendářní rok podléhají výkonu rozhodnutí jen jednou pětinou. Je-li však navrhován výkon rozhodnutí pro některou z přednostních pohledávek uvedených v § 279 odst. 3, může soud nařídít výkon rozhodnutí až do dvou pětín se zřetelem k poměrům povinného. Pro pořadí úhrady přednostních pohledávek se užije přiměřeně ustanovení § 280 odst. 2 a 3.

[3] Byl-li nařízen výkon rozhodnutí příkazáním pohledávky jednotného zemědělského družstva nebo jednotlivě hospodařícího rolníka z prodeje zemědělských výrobků, vztahuje se nařízení výkonu rozhodnutí na všechny pohledávky tohoto druhu, jež jim vzniknou v běžném kalendářním roce. Nařízení výkonu rozhodnutí, popřípadě i všechna další usnesení, která budou při výkonu rozhodnutí vydána, doručí soud také příslušnému peněžnímu ústavu v sídle povinného. Jakmile bylo dlužníkovi povinného doručeno nařízení výkonu rozhodnutí, může dlužník povinného propláacet pohledávky z nákupu zemědělských výrobků v běžném kalendářním roce jen prostřednictvím uvedeného peněžního ústavu, nedojde-li před uplynutím kalendářního roku k zastavení výkonu rozhodnutí. Peněžní ústav vyplácí oprávněnému částky sražené podle odstavců 1 a 2.

§ 319

[1] Pohledávky autorské odměny podléhají výkonu rozhodnutí, je-li povinným autor, jen jednou pětinou; je-li však navrhován výkon rozhodnutí pro některou z přednostních pohledávek uvedených v § 279 odst. 3, může u nich soud nařídít výkon rozhodnutí až do dvou pětín se zřetelem k poměrům povinného. Pro pořadí úhrady přednostních pohledávek se užije přiměřeně ustanovení § 280 odst. 2 a 3.

[2] Pokud je autorovi vyplácena odměna prostřednictvím ochranné autorské organizace, doručí soud nařízení výkonu rozhodnutí též ochranné autorské organizaci, která pak má práva a povinnosti dlužníka povinného. Nařízení výkonu rozhodnutí se vztahuje jak na částky, které již byly ve prospěch autora u ochranné autorské organizace

složeny, tak na částky, které u ní v běžném kalendářním roce budou složeny.

[3] Ustanovení odstavců 1 a 2 se užijí obdobně, i pokud jde o pohledávky z práv příbuzných právu autorskému, jakož i o pohledávky odměny za zlepšovací návrh, vynález nebo objev.

Postižení jiných majetkových práv

§ 320

Navrhuje-li oprávněný, aby rozhodnutí, kterým se mu přiznává peněžitá pohledávka, bylo vykonáno postižením jiného majetkového práva, které je převoditelné a není peněžitou pohledávkou, ani právem, které přísluší jen povinnému osobně, použije se na tento výkon rozhodnutí přiměřeně ustanovení § 314 až 316 a 321.

Hlava čtvrtá

PRODEJ MOVITÝCH VĚCÍ A NEMOVITOSTÍ

Věci nepodléhající výkonu rozhodnutí

§ 321

Výkonem rozhodnutí nemohou být postiženy věci, jejichž prodej je podle zvláštních předpisů zakázán, nebo které podle zvláštních předpisů výkonu rozhodnutí nepodléhají.

§ 322

Z věcí, které jsou v osobním vlastnictví povinného, se nemůže výkon rozhodnutí týkat těch, které povinný nezbytně potřebuje k uspokojování základních hmotných a kulturních potřeb svých a své rodiny nebo k plnění svých pracovních úkolů, jakož i věci, jejichž prodej by byl v rozporu s pravidly socialistického soužití. Zejména jsou takto z výkonu rozhodnutí vyloučeny:

- a) součásti oděvů, potraviny, palivo, obvyklé domácí zařízení, jako nábytek, nádobí, peřiny a ložní prádlo, rozhlasový přijímač, televizor a pračka;
- b) pracovní nástroje či pomůcky, které potřebuje povinný k plnění svých pracovních úkolů, dopravní prostředek, který potřebuje povinný k cestě na pracoviště, a pomůcky sloužící povinnému k přípravě na budoucí povolání nebo ke zvýšení kvalifikace;
- c) snubní prsteny a jiné předměty podobné povahy;
- d) hotové peníze do 1000 Kčs.

Prodej movitých věcí

§ 323

[1] Výkon rozhodnutí může být nařízen podle návrhu oprávněného s výslovným určením věcí, které mají být prodány, nebo bez tohoto určení.

(2) Je-li oprávněnému známo, že má povinný některou movitou věc umístěnou mimo svůj byt, uvede oprávněný podle možnosti již v návrhu na výkon rozhodnutí, kde taková věc je.

§ 324

V nařízení výkonu rozhodnutí zakáže soud povinnému, aby nakládal s věcmi, které vykonavatel sepíše.

§ 325

(1) Nařízení výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí doručí se povinnému až při provádění výkonu. Není-li při provádění výkonu povinný přítomen, doručí se mu nařízení výkonu rozhodnutí spolu s vyzněním o tom, že byl proveden soupis a které věci byly sepsány.

(2) Vyznění o tom, že byl proveden soupis a které věci byly sepsány, doručí se také oprávněnému a manželu povinného.

§ 325a

Vyžaduje-li to účel výkonu rozhodnutí, je ten, kdo provádí výkon, oprávněn učinit osobní prohlídku povinného a prohlídku bytu a jiných místností povinného, kde má povinný svůj majetek; za tím účelem je oprávněn zjednat si do bytu povinného nebo do jiné místnosti povinného přístup.

§ 326

(1) Předseda senátu učiní opatření, aby v bytě povinného, popřípadě na jiném místě, kde má povinný své věci umístěny, byly sepsány věci, které by mohly být prodány, a to v takovém rozsahu, aby výtěžek prodeje sepsaných věcí postačil k uspokojení pohledávky oprávněného spolu s náklady výkonu rozhodnutí. Sepsány budou především věci, které povinný může nejspíše postrádat a které se nejspíše prodají; věci, které se rychle kazí, budou sepsány, jen není-li tu dostatek jiných věcí a lze-li zajistit jejich rychlý prodej. Povinný umožní tomu, kdo věci sepisuje, přístup na všechna místa, kde má své movité věci umístěny. Vykonavatel, který provádí soupis, přibere k úkonu vhodnou osobu, podle možnosti zástupce místního národního výboru.

(2) Byl-li výkon rozhodnutí nařízen stran určitých movitých věcí povinného, sepíší se jen věci uvedené v nařízení výkonu rozhodnutí.

(3) Soupis se doplní o další věci, jestliže výtěžek prodeje sepsaných věcí nestačí k uspokojení pohledávky oprávněného anebo jestliže je nařízen další výkon rozhodnutí prodejem movitých věcí povinného.

§ 327

(1) Je-li obava, že by mohlo dojít k odstranění, poškození nebo zničení movitých věcí pojatých do soupisu, postará se předseda senátu na návrh oprávněného o jejich vhodné zajištění.

(2) Vyžádá-li si zajištění movitých věcí náklady, provede soud zajištění, jen složí-li oprávněný na tyto náklady zálohu.

§ 328

(1) Jakmile nabude nařízení výkonu rozhodnutí právní moci, postará se předseda senátu o to, aby sepsané movité věci byly nabídnuty organizacím, které s takovými věcmi buď obchodují, nebo je používají k výrobě, popřípadě k provozu. Věci, které si organizace vybere, budou jí prodány za stanovenou maloobchodní cenu zmenšenou o obchodní srážku nebo za cenu odhadní, jde-li o věci, pro které není maloobchodní cena stanovena.

(2) Provedení odhadu zajistí předseda senátu, aniž přibere znalce, jestliže je hodnota prodávané věci nízká a vykonavatel je sám schopen ji odhadnout.

(3) Platí-li pro prodej movitých věcí určitého druhu zvláštní předpisy, postupuje se podle těchto předpisů.

§ 329

(1) Není-li známo, kterým organizacím by mohly být sepsané movité věci nabídnuty, dotáže se předseda senátu okresního národního výboru, zda některá organizace takové věci potřebuje.

(2) Nepodaří-li se movité věci prodat ani organizaci, kterou označil okresní národní výbor, nebo neoznačil-li okresní národní výbor ve lhůtě stanovené předsedou senátu žádnou organizaci, které by bylo možno věci nabídnout, může se předseda senátu postarat o prodej věcí povinného občanovi. Jestliže je více občanů, kteří mají o věci povinného zájem, přihlédně se při výběru kupujícího u každého zájemce zejména k jeho osobním poměrům.

(3) O prodeji movitých věcí vydá se organizaci, popřípadě občanovi potvrzení.

§ 330

(1) Věci, které se nepodaří prodat, nabídne předseda senátu oprávněnému za cenu uvedenou v § 328. Odmítne-li oprávněný převzít tyto věci na úplnou nebo částečnou úhradu své pohledávky, vyloučí je předseda senátu ze soupisu a zastaví stran nich výkon rozhodnutí. Usnesení o tom doručí oprávněnému i povinnému.

[2] Jestliže nebyly nalezeny postižitelné věci nebo jestliže došlo k jejich vyloučení, zastaví soud nařízený výkon rozhodnutí.

§ 331

[1] Byl-li výkon rozhodnutí prodejem movitých věcí nařízen jen pro jednu pohledávku, postará se předseda senátu, aby dosažený výtěžek byl vyplacen po srážce nákladů prodeje přímo oprávněnému.

[2] Byl-li výkon rozhodnutí prodejem movitých věcí nařízen třeba postupně pro několik pohledávek, postará se předseda senátu, aby výtěžek byl po srážce nákladů prodeje vyplacen oprávněným. Každý oprávněný má právo na výtěžek jen z věcí, které byly sepsány ve prospěch jeho pohledávky.

[3] Převyšuje-li dosažený výtěžek pohledávku, pro kterou byl výkon rozhodnutí nařízen, vyplátí se zbytek výtěžku povinnému.

§ 332

[1] Pořadí, v jakém soud provádí výplatu jednotlivých pohledávek, se řídí dnem, kdy došel soudu návrh na nařízení výkonu rozhodnutí pro jednotlivé pohledávky.

[2] Má-li několik pohledávek stejné pořadí a výtěžek prodeje nestačí k jejich úplnému uspokojení, uspokojí se tyto pohledávky poměrně. Bez ohledu na pořadí se uspokojí přednostně pohledávky, u nichž to stanoví zvláštní předpis.

Hotové peníze a jiné věci, u nichž nedochází k prodeji

§ 333

[1] Nalezne-li se při výkonu rozhodnutí vyšší částka peněz, než která je podle § 322 písm. d) z výkonu rozhodnutí vyloučena, naloží se s částkou podléhající výkonu rozhodnutí jako s výtěžkem prodeje (§ 331, 332).

[2] Naleznou-li se při výkonu rozhodnutí drahé kovy nebo cizozemské peníze, naloží s nimi předseda senátu podle zvláštních předpisů. Dosažený výtěžek rozvrhne a vyplátí podle § 331 a 332.

§ 334

[1] Vkladní knížky, směnky, šeky nebo jiné listiny, jejichž předložení je třeba k uplatnění práva, sepíší se jako jiné věci, avšak odevzdají se vždy soudu.

[2] Vkladní knížku předloží soud peněžnímu ústavu a vybere z ní částku, na kterou má povinný právo. Peněžní ústav provede výplatu vkladu, i když je tato výplata vázána. Jde-li o směnky,

šeky nebo jiné listiny, jejichž předložení je třeba k uplatnění práva, vyzve soud toho, kdo má podle takové listiny platit, aby odevzdal částku, na kterou má oprávněný právo, soudu. Postupuje se přitom přiměřeně podle ustanovení o výkonu rozhodnutí příkázáním pohledávky, přičemž však úkony potřebné k uplatnění práva provádí místo povinného vykonavatel.

[3] Se získanou částkou se naloží jako s výtěžkem prodeje (§ 331, 332).

Prodej nemovitostí

§ 335

[1] Výkon rozhodnutí prodejem nemovitostí může být nařízen, jen když oprávněný přesně označí nemovitost, jejíž prodej navrhuje, a je-li prokázáno, že nemovitost je ve vlastnictví povinného.

[2] Nařízení výkonu rozhodnutí se vztahuje na nemovitost se vším, co k ní patří.

[3] Jakmile nabude nařízení výkonu rozhodnutí právní moci, doručí je soud státnímu notářství, jakož i okresnímu národnímu výboru, v jejichž obvodu je nemovitost, okresnímu a místnímu národnímu výboru v místě bydliště povinného, oprávněnému a povinnému.

§ 336

[1] Prodej nemovitosti provede státní notářství podle ustanovení notářského řádu, srazí náklady prodeje a výtěžek odevzdá soudu.

[2] Nepodaří-li se nemovitost prodat, oznámí to státní notářství soudu, který zastaví výkon rozhodnutí.

§ 337

[1] Rozvrh výtěžku prodeje nemovitosti provede předseda senátu. Z výtěžku prodeje se uspokojí pohledávky, pro které byl výkon rozhodnutí prodejem nemovitosti nařízen, a pohledávky, v jejichž prospěch je u státního notářství zaregistrováno omezení převodu nemovitosti. Jiné pohledávky se uspokojí z výtěžku prodeje, jen jestliže to stanoví zákon anebo jestliže byly přiznány rozhodnutím nebo smírem, které mohou být podle ustanovení této části podkladem pro výkon rozhodnutí, a jestliže byly přihlášeny k rozvrhu nejpozději do dne, kdy předseda senátu zahájil provádění rozvrhu; k přihlášení pohledávek vyzve soud věřitele povinného vyhláškou.

[2] Nepostačí-li výtěžek prodeje k uhrazení všech pohledávek podle odstavce 1, uhradí se nejprve pohledávky, v jejichž prospěch bylo u státního notářství zaregistrováno omezení převodu nemovitosti, potom pohledávky nedoplatků výživného, dále pohledávky daní a poplatků přihlášené k rozvrhu nejpozději do dne, kdy bude zahájeno

provádění rozvrhu, a pak ostatní přihlášené pohledávky. Přitom se pohledávky, pro které bylo u státního notářství zaregistrováno omezení převodu nemovitosti, uspokojí podle pořadí, v jakém k registraci došlo; bylo-li téhož dne zaregistrováno omezení převodu nemovitosti pro několik pohledávek, mají tyto pohledávky stejné pořadí a uspokojí se poměrně. Nestačí-li po uspokojení pohledávek, pro které bylo u státního notářství zaregistrováno omezení převodu nemovitosti, výtěžek prodeje k uspokojení všech pohledávek nedoplatků výživného, uspokojí se tyto pohledávky poměrně; totéž platí o ostatních přihlášených pohledávkách.

[3] Převyšuje-li výtěžek prodeje všechny pohledávky podle odstavce 1, vyplatí soud po uhrazení pohledávek všech oprávněných zbytek výtěžku povinnému.

Prodej spoluvlastnického podílu

§ 338

[1] Na výkon rozhodnutí prodejem spoluvlastnického podílu k movité věci nebo nemovitosti se užije ustanovení o výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí a nemovitostí. O nařízení prodeje vyrozumí soud ostatní spoluvlastníky.

[2] Jde-li o podíl k věci, která je v osobním spoluvlastnictví občanů, je třeba jej nabídnout především ostatním spoluvlastníkům.

Hlava pátá

USPOKOJENÍ PRÁV NA NEPENĚŽITÉ PLNĚNÍ

Návrh

§ 339

[1] Podle těchto ustanovení se vykonávají rozhodnutí, která ukládají jinou povinnost než zaplacení peněžité částky.

[2] Navrhuje-li oprávněný výkon rozhodnutí též pro náklady, které mu byly rozhodnutím přiznány, jakož i pro náklady výkonu rozhodnutí, uvede v návrhu na výkon rozhodnutí, jakým způsobem má být jeho pohledávka na nákladech uspokojena.

Vyklizení

§ 340

Ukládá-li rozhodnutí, jehož výkon se navrhuje, aby povinný vyklidil byt, za který je nutno poskytnout náhradu, nařídí soud výkon rozhodnutí teprve tehdy, až bude vykonatelným rozhodnutím místního národního výboru potvrzeno, že je pro povinného zajištěn náhradní byt, popřípadě náhradní ubytování tam, kde stačí poskytnout náhradní ubytování.

§ 341

[1] Výkon rozhodnutí se provede přestěhováním povinného a všech, kdo s ním bydlí na základě jeho práva, do náhradního bytu nebo do místnosti poskytnuté jako náhradní ubytování. Vykonavatel provádějící vyklizení přibere k tomuto úkonu vhodnou osobu, podle možnosti zástupce místního národního výboru.

[2] Předseda senátu vyrozumí povinného nejmeně pět dnů předem, kdy bude přestěhování provedeno. Vyrozumí o tom rovněž příslušný místní národní výbor.

[3] Ustanovení § 343 a 344 se užije obdobně.

§ 342

[1] Ukládá-li rozhodnutí, jehož výkon se navrhuje, aby povinný vyklidil nemovitost nebo místnost, za které není třeba poskytnout náhradu, provede se výkon rozhodnutí tak, že předseda senátu učiní opatření, aby z vyklizovaného objektu byly odstraněny věci patřící povinnému a příslušníkům jeho rodiny, jakož i věci, které sice patří někomu jinému, ale jsou se souhlasem povinného umístěny ve vyklizovaném nebo na vyklizovaném objektu.

[2] Předseda senátu učiní opatření, aby z vyklizovaného objektu byli vykázáni povinný a všichni, kdo se tam zdržují na základě práva povinného.

[3] Předseda senátu vyrozumí povinného nejmeně pět dnů předem, kdy bude vyklizení provedeno. Vyrozumí o tom rovněž příslušný místní národní výbor.

§ 343

[1] Věci odstraněné z vyklizovaného objektu odevzdají se povinnému nebo některému ze zletilých příslušníků jeho rodiny.

[2] Není-li přítomen vyklizení nikdo, kdo by mohl věci převzít, nebo je-li převzetí věci odmítáno, sepíše se věci a dají se do úschovy místnímu národnímu výboru. Předseda senátu vyrozumí povinného o tom, že jeho věci byly dány do úschovy.

§ 344

[1] Nevyzvedne-li si povinný věci u místního národního výboru do šesti měsíců ode dne, kdy byly uschovány, budou prodány na návrh místního národního výboru podle ustanovení o prodeji movitých věcí.

[2] Výtěžek prodeje vyplatí soud povinnému po srážce nákladů úschovy a nákladů prodeje.

Odebrání věci**§ 345**

[¹] Ukládá-li rozhodnutí, jehož výkon se navrhuje, aby povinný vydal nebo dodal oprávněnému věc, postará se předseda senátu o výkon rozhodnutí tím, že dá odebrat věc se vším, co k ní patří, povinnému a odevzdá ji oprávněnému.

[²] Jestliže je k užívání odebírané věci třeba listiny, odebere se i tato listina povinnému a odevzdá se oprávněnému spolu s věcí, která byla povinnému odebrána.

[³] Nařízení výkonu rozhodnutí doručí povinnému vykonavatel při odebrání věci. Soud vyrozumí oprávněného o době výkonu předem. Odebrání věci nebude provedeno, nebude-li mu přítomen oprávněný nebo jeho zástupce. Vykonavatel provádějící odebrání věci přibere k tomu vhodnou osobu, podle možnosti zástupce místního národního výboru.

[⁴] Vyzaduje-li to účel výkonu rozhodnutí, je ten, kdo provádí výkon, oprávněn učinit osobní prohlídku povinného a prohlídku bytu a jiných místností povinného, kde je podle důvodného předpokladu věc, kterou má povinný vydat nebo dodat oprávněnému; za tím účelem je oprávněn zjednat si do bytu povinného nebo do jiné místnosti povinného přístup.

§ 346

Má-li věc, kterou je třeba povinnému odebrat, u sebe někdo jiný, vyzve jej soud, aby ji oprávněnému vydal. Nebude-li věc vydána dobrovolně, použije se na návrh oprávněného přiměřeně ustanovení o výkonu rozhodnutí příkázáním pohledávky.

§ 347

[¹] Nepodaří-li se odebrat věc určenou v nařízení výkonu rozhodnutí a lze-li si věc stejného druhu a stejné jakosti opatřit jinak, vyzve předseda senátu oprávněného, aby si ji opatřil na náklad a nebezpečí povinného.

[²] Povinnému může soud uložit, aby potřebný náklad zaplatil oprávněnému předem. Výkon tohoto rozhodnutí provede se pak na návrh oprávněného některým ze způsobů uvedených v první až čtvrté hlavě této části.

Rozdělení společné věci**§ 348**

[¹] Ukládá-li vykonávané rozhodnutí, aby byla společná movitá věc nebo nemovitost prodána a její výtěžek rozdělen mezi spoluvlastníky, provede se prodej podle ustanovení o prodeji movitých věcí nebo nemovitostí.

[²] Výtěžek prodeje společné movité věci nebo nemovitosti vyplatí soud všem bývalým spoluvlastníkům podle výše jejich podílů. U nemovitostí použije se přiměřeně ustanovení § 337.

[³] Nepodaří-li se společnou movitou věc nebo nemovitost prodat, zastaví předseda senátu výkon rozhodnutí.

§ 349

[¹] Ukládá-li vykonávané rozhodnutí, aby byla společná movitá věc nebo nemovitost rozdělena jinak než prodejem, určí předseda senátu při nařízení výkonu rozhodnutí, jak výkon bude proveden. K provedení výkonu rozhodnutí přibere se vhodná osoba, podle možnosti zástupce místního národního výboru.

[²] Jestliže je to třeba, zejména je-li nutno přesně stanovit, popřípadě vytyčit hranice pozemků, přibere předseda senátu k rozdělení znalce.

Provedení prací a výkonů**§ 350**

[¹] Ukládá-li vykonávané rozhodnutí, aby povinný podle něho provedl pro oprávněného nějakou práci, kterou může vykonat i někdo jiný než povinný, povolí soud oprávněnému, aby si dal práci, o kterou jde, provést někým jiným nebo si ji provedl sám, a to na náklad povinného.

[²] Povinnému může soud uložit, aby potřebný náklad zaplatil oprávněnému předem. Výkon tohoto rozhodnutí provede se pak na návrh oprávněného některým ze způsobů určených k uspokojení peněžité pohledávky.

§ 351

[¹] Ukládá-li vykonávané rozhodnutí jinou povinnost, uloží soud za každé porušení této povinnosti povinnému pokutu. Výši pokuty soud stupňuje až do úhrnné částky 20 000 Kčs. Pokuty připadají státu.

[²] Zaplacením pokut se povinný nezproštuje odpovědností za škodu.

[³] Způsobí-li povinný porušením uložené mu povinnosti změnu stavu, který předpokládá vykonávané rozhodnutí, dá soud svolení, aby se oprávněný postaral o obnovení předešlého stavu na náklad povinného. Rozhodnutí o zaplacení uvedeného nákladu se vykoná na návrh oprávněného některým ze způsobů určených k uspokojení peněžité pohledávky. Soud může učinit vhodná opatření, aby oprávněnému dopomohl k obnovení předešlého stavu.

Hlava šestá

LIKVIDACE MAJETKU**Nařízení likvidace**

§ 352

[¹] Soud nařídí na návrh některého z oprávněných likvidací majetku povinného, jestliže je povinný předlužen.

[²] V nařízení likvidace vyzve předseda senátu všechny, kdo mají vůči povinnému pohledávky, aby je přihlásili k rozvrhu výtěžku.

[³] Nařízením likvidace majetku zaniká bezpodílové spoluvlastnictví manželů.

Provedení likvidace

§ 353

Likvidaci majetku povinného provede soud zpeněžením veškerého majetku povinného, a to s přiměřeným použitím ustanovení o přikázání pohledávky (§ 303 až 320), jakož i o prodeji movitých věcí a nemovitostí (§ 321 až 338).

Rozvrh výtěžku

§ 354

[¹] K rozvrhu výtěžku likvidace majetku povinného nařídí předseda senátu jednání.

[²] Z výtěžku likvidace budou postupně uspokojeny jednotlivé pohledávky v tomto pořadí:

- a) pohledávky nákladů vzniklých při likvidaci;
- b) pohledávky, v jejichž prospěch bylo u státního notářství zaregistrováno omezení převodu nemovitosti;
- c) pohledávky nedoplatek výživného;
- d) ostatní pohledávky.

[³] Převyšuje-li úhrn pohledávek v jednotlivých skupinách [odst. 2 písm. a) až d)] částku, která ještě zbývá k rozvrhů, uspokojí se tyto pohledávky poměrně; jen u pohledávek, pro které bylo u státního notářství zaregistrováno omezení převodu nemovitosti, je rozhodující jejich pořadí, které se řídí dnem registrace omezení; bylo-li téhož dne zaregistrováno omezení převodu nemovitosti pro několik pohledávek, mají tyto pohledávky stejné pořadí a uspokojí se poměrně.

ČÁST ŠESTÁ

ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ**Přechodná ustanovení**

§ 355

Není-li dále stanoveno jinak, platí tento zákon i pro řízení zahájená před jeho účinností. Právní

účinky úkonů, které v řízení nastaly před účinností tohoto zákona, zůstávají zachovány.

§ 356

[¹] Pro lhůty, které v den, kdy tento zákon nabyl účinnosti, ještě neskončily, platí ustanovení tohoto zákona.

[²] Jestliže však zákonem byla dosud stanovena lhůta delší, skončí až v této pozdější době.

[³] Lhůta k podání stížnosti pro porušení zákona neskončí dříve než šest měsíců ode dne, kdy tento zákon nabyl účinnosti.

§ 357

Na platební rozkazy vydané přede dnem, kdy tento zákon nabyl účinnosti, použije se dosavadních předpisů.

§ 358

Řízení v nájemních věcech, zahájená přede dnem, kdy tento zákon nabyl účinnosti, dokončí se podle dosavadních předpisů.

§ 359

Pokud ode dne, kdy tento zákon nabyl účinnosti, přísluší soudu ještě rozhodovat o příkazech k vyklizení, vydaných národními výbory, rozhodne o nich podle dosavadních předpisů.

§ 360

[¹] Bylo-li přede dnem, kdy tento zákon nabyl účinnosti, zahájeno řízení u soudu dosud věcně příslušného, pokračuje v řízení tento soud a pro další postup se použije dosavadních předpisů.

[²] Obdobně se postupuje, náleží-li věc do pravomoci státního notářství, s výjimkou věcí soudní úschovy.

§ 361

[¹] Dosud neskončené věci soudní úschovy postoupí soud příslušnému státnímu notářství a vyrozumí účastníky i schovatele, že řízení napříště vede a o vydání předmětu úschovy rozhoduje státní notářství.

[²] Dokud schovatel nebude takto vyrozuměn, vede řízení soud podle dosavadních předpisů.

§ 362

[¹] Věci poručenské a věci opatrovnické týkající se majetku dítěte přenášejí se dnem, kdy tento zákon nabyl účinnosti, z národních výborů na soudy.

[²] Národní výbory postoupí neprodleně spisy týkající se věcí uvedených v odstavci 1 příslušnému okresnímu soudu.

§ 363

[¹] O žádostech za povolení uzavření manželství nezletilým a osobám stíženým duševní poruchou nebo duševně nedostatečně vyvinutým, o nichž nebylo národním výborem pravomocně rozhodnuto přede dnem, kdy tento zákon nabyl účinnosti, rozhodne soud.

[²] Národní výbory postoupí žádosti uvedeně v odstavci 1 neprodleně příslušnému okresnímu soudu.

§ 364

V řízení o zadržení v ústavu soud od účinnosti nové úpravy tohoto řízení nepokračuje; do té doby rozhoduje soud o zadržení v ústavu podle dosavadních ustanovení.

§ 365

Exekuční tituly vzniklé před účinností tohoto zákona jsou podkladem pro výkon rozhodnutí podle tohoto zákona, i když je tento zákon za podklad výkonu rozhodnutí nepovažuje.

§ 366

Povolení exekuce, k němuž došlo přede dnem účinnosti tohoto zákona, má účinky nařízení výkonu rozhodnutí. V řízení se dále postupuje podle tohoto zákona, není-li stanoveno jinak.

§ 367

[¹] Zabavení peněžité pohledávky a platu, k němuž došlo před účinností tohoto zákona, má účinky nařízení výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy, popřípadě příkázáním pohledávky povinného, které bylo plátcí mzdy, popřípadě dlužníku povinného doručeno.

[²] Plátcé mzdy, který provádí srážky ze mzdy povinného na základě exekuce na plat povolené přede dnem, kdy tento zákon nabyl účinnosti, může po účinnosti tohoto zákona postupovat při provádění srážek podle nových ustanovení. Jakmile mu soud doručí usnesení, ve kterém jej vyzve, aby při dalším provádění srážek postupoval podle ustanovení tohoto zákona, je plátcé mzdy povinen tak učinit.

§ 368

[¹] Byla-li přede dnem účinnosti tohoto zákona povolena exekuce vyklizením bytu, dokončí se podle dosavadních předpisů.

[²] Ukládá-li rozhodnutí soudu vydané přede dnem účinnosti tohoto zákona povinnost vyklidit byt, za který je třeba poskytnout náhradu, je vykonatelné, až když byl pravoplatně poskytnut náhradní byt, popřípadě náhradní ubytování tam, kde stačí poskytnout náhradní ubytování.

§ 369

Povolené exekuce na nemovitosti a na movité věci se dokončí podle dosavadních předpisů.

§ 370

Exekuční likvidace, nařízené přede dnem, kdy tento zákon nabyl účinnosti, dokončí se podle dosavadních předpisů.

§ 371

[¹] Pohledávky zajištěné zástavním právem se uspokojí při výkonu rozhodnutí podle získaného pořadí před ostatními pohledávkami, i když nebyly přiznány rozhodnutím nebo smírem, jež mohou být podkladem výkonu rozhodnutí podle tohoto zákona.

[²] Při výkonu rozhodnutí prodejem nemovitosti se doručí známým věřitelům pohledávek zajištěných zástavním právem, jakož i pohledávek práv z věcných břemen, vyhláška vydaná podle § 337 odst. 2. Tyto pohledávky se uspokojí spolu s pohledávkami, v jejichž prospěch bylo u státního notářství zaregistrováno omezení převodu nemovitosti (§ 337 odst. 2). Pohledávky daní a poplatků, pokud mají zástavní právo na nemovitosti, uspokojí se přitom vždy přednostně.

§ 372

Stanoví-li zákon, že zástavní věřitel může požádat soud o provedení prodeje zástavy, použije se přiměřeně ustanovení o výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí.

Zmocňovací ustanovení

§ 373

Ministerstvo spravedlnosti upraví vyhláškou výkon rozhodnutí srážkami z pracovní odměny osob, které jsou ve výkonu trestu odnětí svobody nebo ve vazbě, jakož i chovanců v domovech mládeže.

§ 374

[¹] Ministerstvo spravedlnosti může stanovit, že jednoduché úkony svěřené předsedovi senátu mohou vykonávat právní čekatelé nebo administrativní pracovníci; může také stanovit, ve kterých případech jsou pracovníci soudu oprávněni ověřit pravost podpisu na listinách a správnost opisů listin

[²] Předseda senátu, jemuž je jinak věc podle rozvrhu práce přikázána, může si vyhradit vyřizování určitých věcí svěřených právním čekatelům nebo administrativním pracovníkům, a to buď vůbec, nebo v jednotlivých případech.

[³] Je-li podáno odvolání proti rozhodnutí, které vydal právní čekatel nebo pověřený administrativní pracovník, může mu zcela vyhovět předseda senátu. Jeho rozhodnutí se považuje za rozhodnutí soudu prvního stupně a lze je napadnout odvoláním.

§ 374a

Ministerstvo spravedlnosti může stanovit, kdy lze upustit od přítomnosti zapisovatele při jednání před soudem a jakým způsobem v takových případech je nutno zaznamenat obsah jednání.

Zrušovací ustanovení

§ 375

Zrušují se:

1. zákon č. 142/1950 Sb., o řízení ve věcech občanskoprávních (občanský soudní řád), ve znění pozdějších předpisů;
2. zákon č. 68/1952 Sb., kterým se mění a doplňuje občanský soudní řád;
3. § 6 odst. 2 zákona č. 84/1952 Sb., o organizaci peněžnictví;
4. § 7 zákona č. 85/1952 Sb., o pojišťovnictví;
5. § 57 až 60 zákona č. 115/1953 Sb., o právu autorském;
6. zákonné opatření předsednictva Národního shromáždění č. 57/1955 Sb., o urychleném vymáhání pohledávek na úhradu osobních potřeb nezletilých dětí;
7. zákonné opatření předsednictva Národního shromáždění č. 63/1955 Sb., o soudní exekuci odepsáním z účtu u peněžního ústavu;
8. zákon č. 46/1959 Sb., o změně pravomoci soudů a o změně a doplnění některých ustanovení z oboru soudnictví a státních notářství;
9. vládní nařízení č. 175/1950 Sb., o potvrzeních potřebných pro osvobození od soudních poplatků a záloh a pro ustanovení zástupce;
10. vládní nařízení č. 176/1950 Sb., o způsobu a rozsahu exekuce proti družstvům a jiným právníkům osobám;

11. vládní nařízení č. 177/1950 Sb., o odhadech nemovitých věcí;
12. nařízení ministra spravedlnosti č. 178/1950 Sb., kterým se pro určení soudní příslušnosti stanoví, co se u některých právníckých osob rozumí organizačně nižší správou;
13. nařízení ministra spravedlnosti č. 180/1950 Sb., o exekuci na peněžité pohledávky a plat;
14. nařízení ministra spravedlnosti č. 95/1952 Sb., kterým se vydává jednací řád pro soudy;
15. nařízení ministra spravedlnosti č. 12/1953 Sb., o rozsahu a podmínkách přípustnosti exekuce na pohledávky z dodávek zemědělských výrobků státu;
16. vyhláška ministra spravedlnosti č. 356/1952 Ú. l. (č. 409/1952 Ú. v.), kterou se vypočítávají právnícké osoby požívající ochrany v exekuci a příslušné dozorní orgány;
17. vyhláška ministra spravedlnosti č. 149/1958 Ú. l., o rozsahu přípustnosti exekuce na pracovní odměnu osob, na nichž se vykonává trest odnětí svobody, a chovanců výchoven dorostu, ve znění vyhlášky ministra spravedlnosti č. 34/1961 Sb.;
18. nařízení ministra spravedlnosti č. 41/1960 Sb., o sídlech a obvodech lidových soudů a sídlech a obvodech krajských soudů.

§ 376

Účinnost zákona

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. dubna 1964.

Zákon č. 36/1967 Sb. ze dne 6. dubna 1967, o znalcích a tlumočnících, nabyl účinnosti dne 1. července 1967, zákon č. 158/1969 Sb. ze dne 18. prosince 1969, kterým se doplňují a mění občanský soudní řád, notářský řád a zákon o mezinárodním právu soukromém a procesním, nabyli účinnosti dne 1. ledna 1970 a zákon č. 49/1973 Sb. ze dne 26. dubna 1973, kterým se mění a doplňuje občanský soudní řád, nabyli účinnosti dne 1. července 1973.

PŘEHLED OBČANSKÉHO SOUDNÍHO ŘÁDU

ČÁST PRVNÍ

OBECNÁ USTANOVENÍ

Hlava první: Základní ustanovení . . .	§ 1— 6
Hlava druhá: Soudy	§ 7— 17
Hlava třetí: Účast na řízení	§ 18— 35
Hlava čtvrtá: Úkony soudu a účastníků §	36— 58

ČÁST DRUHÁ

ČINNOST SOUDU PŘED ZAHÁJENÍM ŘÍZENÍ

Hlava první: Předcházení sporu . . .	§ 59— 66
Hlava druhá: Předběžná řízení . . .	§ 67— 73
Hlava třetí: Předběžná opatření a zajištění důkazu	§ 74— 78

ČÁST TŘETÍ

ŘÍZENÍ V PRVNÍM STUPNI

Hlava první: Průběh řízení	§ 79—119
Hlava druhá: Dokazování	§ 120—136
Hlava třetí: Náklady řízení	§ 137—151
Hlava čtvrtá: Rozhodnutí	§ 152—175
Hlava pátá: Zvláštní ustanovení . . .	§ 176—200

ČÁST ČTVRTÁ

OPRAVNÉ PROSTŘEDKY

Hlava první: Odvolání	§ 201—227
Hlava druhá: Obnova řízení	§ 228—235
Hlava třetí: Stížnost pro porušení zákona	§ 236—243
Hlava čtvrtá: Přezkoumání rozhodnutí jiných orgánů	§ 244—250

ČÁST PÁTÁ

VÝKON ROZHODNUTÍ

Hlava první: Nařízení a provedení výkonu rozhodnutí	§ 251—275
Hlava druhá: Srážky ze mzdy	§ 276—302
Hlava třetí: Přikázání pohledávky . .	§ 303—320
Hlava čtvrtá: Prodej movitých věcí a nemovitostí	§ 321—338
Hlava pátá: Uspokojení práv na nepeněžitě plnění	§ 339—351
Hlava šestá: Likvidace majetku	§ 352—354

ČÁST ŠESTÁ

ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

	§ 355—376